

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: توسعه محلی

گرایش: روستایی و شهری

گروه: علوم اجتماعی

به استناد مصوبه جلسه ۸۶۱ مورخ ۹۴/۳/۱۶ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه محلی با گرایشهای روستایی و شهری

کمیته تخصصی: کارگروه ویژه جامعه شناسی

گرایش: روستایی و شهری

گروه: علوم اجتماعی

رشته: توسعه محلی

دوره: کارشناسی ارشد

به استناد مصوبه هشتصد و شصت و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی آموزشی مورخ ۹۴/۳/۱۶ در مورد تایید برنامه های مدون و دارای مجوز اجرای دانشگاههای گروه یک تا زمان بازنگری در شورای برنامه ریزی آموزش عالی و با عنایت به مصوبه جلسه ۹۲/۸/۲۵ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در مورد برنامه کارشناسی ارشد توسعه محلی با دو گرایش روستایی و شهری ، این برنامه تا زمان بازنگری مصوب تلقی می شود.

عبدالرحیم نوده ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

روزه

معاونت آموزشی

جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه تهران

باسمه تعالی

جناب آقای دکتر نوه ابراهیم مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی

با سلام

احتراماً، پیرو نامه شماره ۱۲۳/۹۴۲۳۹ مورخ ۱۳/۰۴/۹۵ در خصوص ارسال برنامه درسی رشته توسعه محلی مصوب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران مورخ ۲۵/۰۸/۹۳ و تصویب رشته مذکور در هشتصد و شصت و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی آموزشی مورخ ۱۶/۰۳/۹۴، به استحضار می رساند پیرو مذاکرات اعضای محترم هیات علمی دانشکده علوم اجتماعی این دانشگاه با جنابعالی، مقرر گردید برنامه درسی رشته مذکور اصلاح و دو گرایش در آن پیش بینی گردد. به پیوست یک نسخه از برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه محلی با دو گرایش ۱- روستایی و ۲- شهری، جهت استحضار جنابعالی و دستور جایگزینی با برنامه درسی قبلی ارسال می گردد.

ف. ل. پ.

میت در کمیته ۹۵/۱۴/۹

باردزار

ل. پ.

۹۵/۱۴/۹

سید حسین حسینی
معاون آموزشی دانشگاه تهران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دفتر مرکزی

شماره: ۱۷۲۰۷/۱ تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۰۱

نشانی: تهران، بلوار کشاورز، خیابان آذر، نبش نصرت، ساختمان معاونت آموزشی، پلاک ۵۸، کد پستی: ۱۴۱۷۹۶۵۴۶۳

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: توسعه محلی با دو گرایش

۱- روستایی

۲- شهری

دانشکده علوم اجتماعی

مصوب جلسه مورخ ۹۳/۰۸/۲۵ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه مطالعات توسعه اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی، تدوین شده و در دویست و هفتاد و هشتمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۹۳/۰۸/۲۵ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : توسعه محلی با دربراس

مقطع : کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه محلی که توسط اعضای هیات علمی گروه مطالعات توسعه اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی تدوین شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

فرزانه شمیرانی

دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

سید مهدی قمصری

معاون آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۹۳/۰۸/۲۵ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد تدوین برنامه درسی رشته توسعه محلی در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمود نیلی احمد آبادی

رئیس دانشگاه تهران

مشخصات کلی رشته توسعه محلی در مقطع کارشناسی ارشد

با دو گرایش روستایی و شهری

۱- تعریف و هدف رشته

دوره کارشناسی ارشد توسعه محلی با دو گرایش روستایی و شهری در راستای تکمیل آموزش دانش آموختگان مقطع کارشناسی علوم اجتماعی و جهت تعمیق دانش و پژوهش در حوزه توسعه اجتماع محور در دو سطح روستایی و شهری و تاکید و تمرکز بر توسعه اجتماعات محلی و ارتقاء سطح تخصص کارشناسان و پژوهشگران این حوزه دایر گردیده است.

وجود چنین رشته ای یکی از ضروریات توسعه پایدار در هر کشور می باشد زیرا سیاست گذاران و مجریان مداخلات توسعه ای را با ابعاد اجتماعی موضوع و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی طرح های توسعه ای آشنا می سازد. دانش آموختگان رشته های مختلف بویژه علوم اجتماعی، برنامه ریزی، علوم کشاورزی، علوم اقتصادی، علوم جغرافیایی، منابع طبیعی و محیط زیست و سایر رشته های مرتبط و علاقه مندان و کارگزاران که مایل به تکمیل و تعمیق دانش و پژوهش در این حوزه باشند می توانند در یکی از دو گرایش رشته ی توسعه محلی حسب علاقه خود به شهر یا روستا آموزش ببینند.

۲- معرفی و تعریف رشته

توسعه محلی یا شناخت علمی حیات اجتماعی اجتماعات روستایی و شهری دانش روشنگری است که با وجود نو ظهور بودنش وظیفه سنگینی در راستای شناخت علمی زندگی اجتماعی مردمانی گام بر می دارد که در مناطق مختلف جهان معاصر، بویژه در کشور های در حال توسعه، زندگی می کنند. این رشته با وجود مدت زمان کوتاهی که از تاسیس آن در دانشگاه

ها، دانشکده ها و مراکز پژوهشی جهان می گذرد، تحقیقات گسترده ای را در راستای توسعه و پیشرفت جوامع روستایی و شهری انجام داده و مرز های جدیدی را در گستره ی شناخت انسان از زندگی اجتماعی در فضا های مختلف این اجتماعات گشوده است. این دانش می کوشد تا با بهره گیری از دارایی ها و قابلیت های مردم برای توسعه اجتماع آن ها بسترهای لازم را فراهم آورد. سرمایه های اجتماعات محلی که در توسعه محلی مورد توجه قرار می گیرند به چهار دسته سرمایه انسانی، سرمایه کالبدی، سرمایه مالی و سرمایه محیطی تقسیم می شوند.

ضرورت توجه به توسعه این رشته با در نظر گرفتن تخصص های موجود و پتانسل های کمی و کیفی گروه و تجربه انباشته چندین ساله و طرح موضوعات جدید در حوزه توسعه از یک طرف و توجه به پیوندهای میان شهرها و روستاها و توجه به این نکته که توسعه متوازن شهری در گرو توسعه روستایی است، اهمیت زیادی دارد. الگوهای جدید توسعه بر این باورند که درهم تنیدگی و مسائل نوین توسعه از بافت سنتی خارج شده و لزوم توجه به اجتماعات دیگر در کنار جامعه روستایی امری اجتناب ناپذیر است. از اینرو ضرورت بازبینی و گسترش گرایش های این رشته ضروری به نظر می رسد. همچنین در نظریه ها و تجربه های جدید توسعه نقش مردم و سرمایه های آن ها بویژه سرمایه اجتماعی در پیشبرد سیاست ها و طرح های توسعه و تحقق توسعه پایدار و مباحث مربوط به آن در قالب نظریه های توسعه مردمی و توسعه از پایین¹ به رسمیت شناخته شده اند.

با توجه به گرایشهای نظری معاصر در علوم اجتماعی و فعالیت ها و تحقیقات میان رشته ای، رشته توسعه محلی می تواند بعنوان رشته ای که با چشم انداز کاربردی تحقیق و پژوهش در

¹ Grassroot Development

ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی اجتماعات روستایی و شهری را پوشش داده و با گسترش رفاه و توسعه این جوامع بخشی از مشکلات کشور را که در حال توسعه و گذار است، حل نماید.

۳- هدف دوره

رشته کارشناسی ارشد توسعه محلی یکی از رشته تحصیلی آموزش عالی است و هدف از تشکیل این رشته آموزش نیروی انسانی متخصص برای مشاغل حرفه ای مدیریت، کارشناسی و پژوهشگری در سازمان ها، موسسات و تشکل های متولی توسعه در مناطق شهری و روستایی است. این سازمان ها و تشکل ها طیف وسیعی را از سازمان های دولتی مانند وزارت کشور و سازمان های وابسته به آن مانند سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، استانداری ها و فرمانداری ها، وزارت راه و شهرسازی و شرکت های وابسته به آن مانند شرکت عمران و بهسازی شهری و سازمان ملی زمین و مسکن، سازمان های عمومی مانند شهرداری ها و دهیاری ها، شوراهای شامل شورای عالی استان ها و شوراهای شهر و روستا تا سازمان های مردم نهاد را در برمی گیرند. اهداف دیگر این رشته و گرایش های وابسته به آن عبارتند از:

۱. فراهم کردن شناخت از اجتماعات محلی^۲ اهمیت مقیاس های فرو ملی و خرد توسعه مانند محله ها و مناطق در شهرها و روستاها در چارچوب رویکرد توسعه مردمی و توسعه از پایین، نقش مشارکت مردم در تامین توسعه پایدار، ابعاد اجتماعی سیاست ها، طرح ها و پروژه های مداخله ای توسعه در شهرها و روستاها و اهمیت تدوین چشم انداز و برنامه های توسعه با همکاری مردم و اجتماعات محلی.

۲. افزایش مهارت و توانایی دانشجویان در شناخت مسائل و موضوعات مربوط به توسعه محلی، چارچوب های نظری و مفاهیم مورد استفاده در رویکرد توسعه مردمی و توسعه از پایین به بالا، گردآوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات در توسعه محلی، ارزیابی راه حل های مختلف در مورد هر مساله، تصمیم گیری و اجرای تصمیمات و در نهایت نظارت و بر اجرا و ارزیابی های اجتماعی پس از اجرا در سیاست ها، برنامه ها و پروژه های توسعه ای.

۳. افزایش مهارت و توانایی دانشجویان در شناخت شرایط و اوضاع و احوال متغیر اجتماعی، اقتصادی، فن شناختی، قانونی، سیاسی و تاثیرات آن بر توسعه محلی و مشارکت مردم در برنامه های توسعه.

۴. ایجاد زمینه لازم و تشویق دانشجویان به خودآموزی و رشد فردی و حرفه ای در زمینه توسعه محلی و گسترش عرصه های دانش و پژوهش در چارچوب توسعه مردمی و پایین به بالا.

۵. ارتقا فرهنگ توسعه محلی و بهبود کارآیی و عملکرد سازمان های محلی با بهره گیری از ظرفیت ها و سرمایه های اجتماعی.

۴- ضرورت و اهمیت رشته

تجربه کشورهای توسعه یافته و همچنین کشورهای در حال توسعه نشان می دهد که برای حل دشواری های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و همچنین اجرای صحیح برنامه ریزی های مختلف در این کشورها، شناخت علمی و عینی ساکنان این جوامع از نخستین ضروریات است و بدون آن اجرای این برنامه ها قرین موفقیت نخواهد شد. دانشی که در این راستا به یاری برنامه ریزان و کارگزاران توسعه می آید، توسعه محلی است که با بررسی ها و

پژوهشهای خود در این جوامع که قرار است این برنامه‌ها در آنها اجرا شده و مسائل و مشکلات آنها حل شود، راه برنامه ریزان و سیاست‌گذاران را هموار می‌کند. بنابراین این رشته با توجه به ماهیت میان رشته‌ای آن و رویکرد جامعه‌شناختی در نظر گرفته شده برای آن، می‌تواند در زمینه حل مسایل روستایی و شهری و همچنین اجتماعات محلی راهگشا باشد. بخصوص در سال‌های پس از انقلاب اسلامی که سازندگی کشور در تمام سطوح و بخش‌ها شروع شده، ضرورت شناخت محیط روستایی و شهری و بخصوص اجتماعات محلی بیش از پیش احساس شده است. توسعه پایدار و متوازن نیاز به شناخت از نیازها و خواست‌های مردمی و همچنین زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی آنان دارد. لذا از طرفی شناخت مسایل و دردهای جامعه خود نیمی از درمان است و میتواند راه گشا باشد.

بی‌توجهی به دانش توسعه محلی نه تنها نادیده گرفتن بخشی از دانش معاصر و حیات اجتماعی جمعیت کشور بلکه نوعی پس‌روی و عقب‌ماندگی در فرایند توسعه نیز محسوب می‌شود. تمامی تجربه‌های موفق توسعه بر محور حضور و مشارکت جدی و موثر مردم اتفاق افتاده‌اند و چرخش از توسعه نیاز مبنای توسعه‌داری مبنای در گفتمان‌ها و سیاست‌های توسعه‌ای در سراسر جهان این موضوع را گواهی می‌دهد. از این رو رشته توسعه محلی می‌تواند با ایجاد دانشی تراکمی درباره زندگی اجتماعی افراد و در واقع جمعیت کشور در حل مسایل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور، کارگزاران توسعه را در امور مختلف سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و پایش سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه با همکاری و مشارکت اجتماعات محلی یاری رساند.

۵- طول دوره و شکل نظام آموزشی رشته توسعه محلی

طول دوره براساس آخرین آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد شورای عالی برنامه ریزی عبارت است از حداکثر مدتی که دانشجویان باید دروس تعیین شده در این دوره را که شامل پایان نامه نیز می شود، بر اساس مقررات مربوط به پایان برسانند. بر این اساس متوسط دوره تحصیلی در این دوره دو سال و حداکثر دو و نیم سال پیش بینی شده است. واحد های هر نیم سال حداقل نه واحد می باشد و دروس بصورت ترمی - واحدی ارائه خواهند شد. هر واحد درس نظری ۱۶ ساعت و دروس عملی ۳۲ ساعت می باشد.

۶- نقش و توانایی دانش آموختگان

دانش آموختگان این رشته در حوزه های مختلفی از مشاغل چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی و تعاونی با توجه به سطح تخصص و کسب مهارت های علمی که در طول دوره خواهند داشت، می توانند مشغول به کار شوند. دانشجویان این رشته پس از فارغ التحصیل شدن از این دوره قادر خواهند بود در حوزه های پژوهشی، آموزشی، مدیریتی و مشاوره ای در سطوح جوامع شهری و روستایی در مشاغل مرتبط با رشته خود و سازمان های ذی ربط مشغول فعالیت شوند عمده ترین آنها به شرح زیر می تواند باشد:

در بخش دولتی

الف) مراکز آموزشی و پژوهشی وزارتخانه هایی که با امور توسعه و تحقیق در زمینه توسعه اجتماعی و فرهنگی فعالیت دارند همانند: وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی، وزارت کشور، وزارت نیرو، وزارت نفت، وزارت راه و شهرسازی، وزارت

ارتباطات و ...

ب) حوزه‌های برنامه ریزی اجتماعی و اقتصادی در بخش جامعه روستایی اعم از توانمندسازی، شناسایی اولویت‌های محلی، ترویج و توسعه اجتماعی و اقتصادی در ابعاد مختلف در روستاها

ج) حوزه‌های برنامه ریزی اجتماعی و اقتصادی در بخش جوامع محلی اعم از توانمندسازی، شناسایی اولویت‌های محلی، ترویج و توسعه اجتماعی و اقتصادی، ارزیابی پروژه‌ها در ابعاد مختلف اجتماعات محلی

د) مراکز اداری و سازمانی مثل وزارت کشور (شوراها، دهیاری‌ها و شهرداری‌ها)، استانداری‌ها (معاونت‌های برنامه ریزی و عمرانی)

و) مراکز و نهادهای برنامه‌ریزی در ایران همانند: مجلس شورای اسلامی، معاونت برنامه ریزی راهبردی ریاست جمهوری، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز آمار ایران و غیره به منظور تدوین و ارائه برنامه‌های توسعه‌ای کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت در کشور

ه) مراکز پژوهشی نهادها و سازمان‌هایی که با مسائل توسعه‌ای از نگاه توسعه اجتماعی و فرهنگی درگیر هستند همانند: نیروی انتظامی، صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد و غیره.

در بخش غیر دولتی:

الف) موسسات پژوهشی خصوصی

ب) مهندسين مشاور توسعه پایدار

ج) شرکت‌های درگیر پروژه‌های توسعه‌ای همانند: نوسازی بافت‌های فرسوده، حمل و نقل،

مددکاری اجتماعی با رویکرد توسعه‌ای و غیره

د) موسسات خصوصی خدمت‌رسانی روستایی و شهری در ابعاد مختلف

(و) کارآفرینی و خلاقیت فردی دانش آموختگان با استفاده از منابع و امکانات بکر و ناشناخته روستا و شهر و ایجاد اشتغال برای ساکنان و خویشان
 ه) شهرداریها و سایر نهادهای عمومی مرتبط

۷- شرایط و ضوابط ورود به دوره کارشناسی ارشد رشته توسعه محلی

ورود به رشته توسعه محلی، همزمان با برگزاری آزمون سراسری کارشناسی ارشد دانشگاههای کشور برای ادامه تحصیل صورت می گیرد. در قالب ضوابط عمومی و اختصاصی پذیرش دانشجو در رشته های کارشناسی ارشد دانشگاههای دولتی از طریق آزمون سراسری و با توجه به مواد و ضرایب امتحانی مصوب این رشته از بین دانشجویان واجد شرایط اقدام به پذیرش دانشجو می نماید

۸- مواد و ضرایب امتحانی

مواد امتحانی رشته توسعه محلی در دو گرایش توسعه روستایی و توسعه شهری به قرار زیر است:

ردیف	نام درس	ضریب
۱	زیان تخصصی	۲
۲	روش تحقیق (کمی و کیفی)	۲
۳	نظریه های جامعه شناسی	۲
۴	حوزه های توسعه (جامعه شناسی توسعه، نظریه های توسعه، جامعه شناسی روستایی، جامعه شناسی شهری، جامعه شناسی محیط زیست، جامعه شناسی تاریخی ایران، توسعه اجتماعی، برنامه ریزی محلی و منطقه ای، اقتصاد ایران، مدیریت توسعه)	۳

فصل دوم

جدا اول دروس

جدول شماره ۱
جدول دروس اصلی:

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	—	۳۲	۲	روش تحقیق کمی	۱
-	۳۲	—	۳۲	۲	روش تحقیق کیفی	۲
-	۳۲	—	۳۲	۲	نظریه‌های توسعه با رویکرد محلی	۳
-	۳۲	—	۳۲	۲	اندیشه‌های متفکرین مسلمان و توسعه	۴
-	۳۲	—	۳۲	۲	جمعیت، مهاجرت و توسعه	۵
-	۳۲	—	۳۲	۲	نظریه‌های جامعه شناسی معاصر	۶
-	—	—	—	۱۲	جمع	۷

جدول شماره ۲

دروس تخصصی برای دانشجویان گرایش روستایی بشرح جدول زیر است:

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
نظریه‌های توسعه با رویکرد محلی	۳۲	-	۳۲	۲	توسعه و رفاه اجتماعی روستایی	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	نظریه های توسعه روستائی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	محیط زیست و توسعه	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	جامعه شناسی روستایی	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	مدیریت روستایی در ایران	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	سیاست ها و برنامه های توسعه در ایران	۶
-	-	-	-	۱۲	جمع	

جدول شماره ۳:

دروس تخصصی برای دانشجویان گرایش شهری بشرح جدول زیر است:

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	ارزیابی اجتماعی و فرهنگی سیاست ها و طرح های توسعه شهری	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	توانمندسازی اجتماعات محلی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	اسکان غیر رسمی و زندگی شهری	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	جامعه شناسی شهری	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	مدیریت شهری در ایران	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	سیاست ها و برنامه های توسعه در ایران	۶
-	-	-	-	۱۲	جمع	

جدول شماره ۴
جدول دروس اختیاری:

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	فقر و محرومیت شهری	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	دین و توسعه	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	اقتصاد کشاورزی	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	دانش بومی و توسعه	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	شهرهای اسلامی	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	نابرابری اجتماعی و توسعه	۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	مسائل اجتماعی جامعه روستایی و شهری در ایران	۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	سنت های مشارکتی اجتماعی در جامعه روستایی	۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	توسعه در ایران (طرح های جامع ملی و محلی)	۹
اندیشه های متفکرین مسلمان	۳۲	-	۳۲	۲	الگوی اسلامی و ایرانی پیشرفت	۱۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	توسعه اقتصادی روستایی	۱۱
-	-	-	-		جمع	

دانشجویان موظف به گذراندن ۴ واحد از دروس اختیاری مندرج در جدول فوق می باشند.

فصل سوم

سرفصل دروس

دروس اصلی هر دو گرایش

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق کمی		
	عملی			۲			
	نظری	اصلی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Quantitative Research Method		
	عملی					۳۲	
	نظری	تخصصی					
	عملی						
	نظری	اختیاری					
	عملی						
آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد							
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐							

روش تحقیق کمی

هدف

هدف از ارائه این درس طراحی مراحل مختلف تحقیق و آگاهی دانشجویان نسبت به تکنیک‌ها و روشهای تجزیه و تحلیل دادهای کمی و کاربرد آنها در پژوهش‌های مربوط به توسعه محلی است.

سر فصل مطالب درس

- روشهای تحقیق کمی
- روش آزمایش و پیمایش
- مقیاس اندازه گیری (سنجش) و طیفها
- روش‌های نمونه گیری
- آماره‌های توصیفی و استنباطی
- آزمون‌های پارامتریک و ناپارامتریک
- رگرسیون چند متغیره

- تحلیل مسیر

منابع

- کرلینجر، فرد؛ پدهاوزر (۱۳۸۷) رگرسیون چند متغیره در علوم رفتاری، ترجمه حسن سرایی، انتشارات سمت.
- بیبی، ارل (۱۳۸۶) روشهای تحقیق در علوم اجتماعی (نظری - عملی) جلد اول و دوم، ترجمه رضا فاضل، انتشارات سمت.
- کلاتری، خلیل (۱۳۸۶) پردازش و تحلیل داده ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی، دکتر انتشارات شریف.
- دواس، دی.ای (۱۳۸۸) پیمایش در تحقیقات اجتماعی، ترجمه هوشنگ ناییبی، نشر نی.
- بیکر، ترزال (۱۳۸۹) نحوه انجام تحقیقات اجتماعی، ترجمه هوشنگ ناییبی، نشر نی.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق کیفی
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Qualitative Research Method
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

روش تحقیق کیفی

هدف از این درس آشنایی با روش‌های مطالعه و پژوهش کیفی در توسعه محلی است. از آنجا که در حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی از جمله توسعه بسیاری از مسائل را نمی‌توان با روش‌های کمی مطالعه نمود، یا بعبارتی دیگر در قالب روش‌های کمی قابل سنجش نیستند، لذا ضرورت و کاربرد روش‌های کیفی با توجه به ماهیت مسائل علوم اجتماعی از اهمیت زیادی برخوردار است. امروزه نیز روش‌ها و تکنیک‌های متنوعی جهت مطالعه موضوعات خاص هر حوزه ابداع گردیده و بکار گرفته می‌شود، در حوزه توسعه محلی نیز روش‌ها و تکنیک‌هایی به وجود آمده و گسترش یافته است که خاص این رشته بوده و از آن روش‌ها در پژوهش‌های توسعه روستائی و شهری و محلی بهره گرفته می‌شود. روش‌های ذیل از عمده‌ترین روش‌های مطالعاتی توسعه هستند که بطور گسترده‌ای کاربرد دارند.

سرفصل مطالب درس

- ۱- فرآیند تحقیق کیفی و نمونه‌گیری تحقیق کیفی
 - ۲- ابزارها و روش‌های مشارکتی توسعه روستایی
- الف) ارزیابی اجتماعی تدوین طرح
- ب) ارزیابی سریع روستایی

- پ) ارزیابی مشارکتی روستایی
- ت) ارزیابی مشارکتی ارتباطات روستایی
- ث) روش‌ها و تکنیک‌های رایج در PRCA
- ج) پژوهش مشارکتی

۳- انواع روش‌های تحقیق کیفی

الف) تحلیل گفتمان

ب) پدیدارشناسی

پ) روش‌شناسی مردم نگارانه

ت) تحلیل محتوا

ث) هرمونوتیک

ج) گراند‌تئوری

۴- تکنیک‌های روش تحقیق کیفی

الف) بحث گروهی

ب) انواع مصاحبه

پ) انواع مشاهده

ت) تکنیک دلفی

ث) اسناد و مدارک

۴- تحلیل داده‌های تحقیق کیفی و نوشتن گزارش

منابع

- طالب، مهدی (۱۳۸۰) شیوه‌های عملی مطالعات اجتماعی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ازکیا، مصطفی؛ دربان آستانه، علیرضا (۱۳۸۲) روشهای کاربردی تحقیق، انتشارات کیهان.
- ازکیا، مصطفی؛ ایمانی جاجرمی، حسین (۱۳۹۰) روش های کاربردی تحقیق، انتشارات کیهان.
- ازکیا، مصطفی؛ ایمانی، علی (۱۳۸۷) رهیافت ها و روشهای تحقیق کیفی در توسعه روستایی، نشر نی.
- فلیک، اووه (۱۳۸۷) درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه هادی جلیلی، نشر نی.
- حاج باقری، ادیب و دیگران (۱۳۸۶) روش های تحقیق کیفی، انتشارات بشری.
- استروس، آنسلم؛ کورین، جولیت (۱۳۸۸) اصول روش تحقیق کیفی: نظریه مبنایی، رویه ها و شیوه ها و ترجمه بیوک محمدی، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Alasutari, P. (1996), "Researching Culture: qualitative Method and Cultural studies", London: Sage.
- Brannen, J. (2005), " Working Qualitatively and Quantitively, in Qualitative Research Practice" , London: Sage, pp 312- 326
- Cassel, C. & Symon, G. (2004), "Essential Guide to Qualitative Methods In Organizational Research", London: Sage.
- Cohen, M.Z. & Etal. (2000), " Hermenutic Phenomenological Research", Thousand Oaks, Ca: Sage.
- Creswell, J.W. (1998), " Mixed Method Research: Introduction and Application, Handbook of Educational Policy", San Diego, Ca: Academic, pp. 445- 472.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y.S. (2000), " Introduction: The discipline and practice of Qualitative Methods, In N. K..
- Elliot, J. (2005), "Using Narratives in Social Research , London:Sage.
- Fronzosi,R. (1998), "Narrative Analysis for Why(and how) Sociologists, Vol. 24, pp. 517-554 .
- Glaser, B. & strauss, A. (1967), "The discovery of Grounded Theory, Chicago: Aldine.
- Heiman, G. (2002), " Research methods in Psychology", 3th edition, New York, Houghton Mifflin Comp.
- Holloway, J. & Wheeler, s. (2002), " Qualitative Research for Nursing, 2th edition, Oxford Blachwell Science.
- Jenkins, R. (1995), "Teaching sociology Reflexively " in Social Scince Teaching .
- Layder, D. (1994), "New Strategies in Social Research", London: Routledge.
- Luders, C. (2004), " The Challenges of Qualitative Research", London: Sage, pp 222- 230.
- Marshall, C. & Rossman, G. (1995), " Designing Qualitative Research", 2th edition, Thousand Oaks, Ca: Sage.
- Mayan, M.J. (2001), " An Introduction to Qualitative methods: A Training Module for Students and Professionals, Institute for Qualitative Methodology.
- Miller, D.C. & Salkind, N. J. (2002), " Handbook of Research Design and Social Measurement", 6th edition, London, Sage Publications.
- Streufert, D.F. & Hungler, BP. (2001), " Nursing Research", 5th edition, Philadelphia: W.B. Saunders Co.

- Streubert , H & Carpenter, R. (1999), "Qualitative Researches in Nursing: Advancing Qualitative Data Imperative", Philadelphia: Lippincott.
- 1-Mikkelsen, Britha (1995) Methods for Development Work and Research: a Guide for Practitioners, Sage Publication Ltd.
- 2-Miles, Matthew B. & Huberman, Michael. a, (1994) Qualitative Data Analysis, Sage Publications Ltd.
- 3-Staruss, Anselm & Corbin, Juliet, (1990) Basics of Qualitative Research: Grounded Theory, Procedures and Thechniques, Sage Publications Ltd.
- Sociology to Cultural Studies (es), Oxford: Blackwell.

دروس پیشیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نظریه‌های توسعه با رویکرد محلی
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	نخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Theories of Development with Community Approach
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

نظریه‌های توسعه با رویکرد محلی

هدف

با توجه به اینکه پارادایم توسعه در تاریخ تحول و شکل‌گیری خود با فراز و نشیب‌هایی مواجه بوده و دوره‌های مختلف، راهبردها و تئوری‌های متفاوتی حاکم بوده است و هر یک از این تئوری‌ها استراتژی‌های خاص را جهت بازسازی و توسعه جوامع ارائه کرده‌اند لذا آشنایی و مطالعه هر یک از نظریه‌های توسعه می‌تواند چشم‌اندازهای روشنی را در بینش توسعه باز نماید و افق تطبیقی هر یک از نظریه‌ها را به لحاظ نقاط قوت و ضعف و راهکارهایی را که در توسعه جوامع و تحلیل توسعه‌نیافتگی آنها ارائه کرده‌اند، گسترش دهد. هدف از این درس آشنایی با نظریه‌ها و پارادایم‌های حاکم بر توسعه از اوایل دهه ۱۹۵۰ تا به امروز با تأکید بر توسعه در سطوح مختلف جوامع، اعم از محلی و روستایی است.

سرفصل مطالب درس

۱- مفاهیم و اصطلاحات

توسعه، تغییر اجتماعی، توسعه‌نیافتگی، جهان سوم، رشد اقتصادی، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، ...

۲- دیدگاه جامعه‌شناسان کلاسیک و گذار تاریخی جوامع

اگوست کنت، مارکس، اسپنسر، دورکیم، وبر و ...

۳- دیدگاه نوسازی

۴- دیدگاه وابستگی

۵- دیدگاه نظام جهانی

۶- جهانی شدن و توسعه

۷- توسعه مردمی و توسعه از پایین

۸- پسااستعمار و پساتوسعه

۸- ساختارگرایی و توسعه

۹- پسا ساختارگرایی و توسعه

۱۰- دیدگاه نظریه پردازان نوین توسعه و مکتب پساتوسعه گرایی

ریچارد پیت، آمارتیا سن، آرتور اسکویبار، مجید رهنما، آرام ضیای، ایوان ایلچ، هارت، ساچس و ...

۱۱- دیدگاه اقتصاددانان توسعه

رائول پریش، سلسو فورتادو، آندره گوندر فرانک، پل باران، هانس سینگر، روزن اشتاین رودن، گونار

میردال و ...

منابع

- ازکیا، مصطفی (۱۳۷۷) جامعه‌شناسی توسعه. تهران: انتشارات کلمه.

- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (۱۳۸۴) جامعه‌شناسی توسعه، تهران، انتشارات کیهان.

- روکس برو، یان (۱۳۷۰) بررسی نظریه‌های توسعه‌نیافتگی، جامعه‌شناسی توسعه، ترجمه مصطفی ازکیا، تهران:

نشر توسعه.

- ریچارد، پیت (۱۳۸۸): نظریه‌های توسعه، ترجمه مصطفی ازکیا و دیگران، تهران، نشر لویه.

- سن، آمارتیا (۱۳۸۸): توسعه به مثابه آزادی، ترجمه نوری نائینی، تهران، نشر نی.

- سو، آلون (۱۳۸۰) تغییرات اجتماعی و توسعه، ترجمه محمود حبیبی مظاهری، تهران: انتشارات پژوهشکده

مطالعات راهبردی.

- گلدتورپ، جی.ای (۱۳۷۱) جامعه‌شناسی کشورهای جهان سوم، ترجمه جواد طهوریان، تهران: انتشارات

آستان قدس رضوی.

- هانت، دایانا (۱۳۸۶): نظریه‌های اقتصاد توسعه: تحلیلی از الگوهای رقیب، ترجمه غلامرضا آزاد ارمکی،

تهران، نشر نی.

- هریسون، دیوید (۱۳۷۶) جامعه‌شناسی نوسازی و توسعه، ترجمه علیرضا کلدی، تهران: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی.

- وینر، مایرون (۱۳۵۴) نوسازی جامعه، ترجمه مقدم مراغه‌ای، تهران: نشر فرانکلین.

- Escobar, Arturo (1992), "Post - development as concept and social practice (main elements of the post-structuralist critique)", Cornell University press.
- Escobar, Arturo (1995) **Encountering Development. The making and unmaking of the third world**, Princeton: Princeton university press
- Furtado, C. (1969) **Development and Under Development**.
- Hettne, B. (1995) **Development Theory and the tree worlds: Towards an international political economy of development**, second edition, Harlow: long man
- Parfitt, Trevor. (2002), "**The End of Development?: Modernity, Post-Modernity and Development**" (Third World in Global Politics) Pluto Press, London.
- Rahnema, M. (1997) "**Towards post-development: searching for signposts, a new language and new paradigms**", in rahnema, M (ed.) **The post-development Reader**, London, zed Books, 377-403
- Rahnema, Majid.(1997), "**The Post-development Reader**" London: Zed Books.
- Ziai, A. (2007) , "**Exploring Post-development, Development discourse and its critics**", Routledge, London.
- Frank.a.g. (1967) **Sociology of Development and Under Development of Sociology**.
- Long.n. (1977) **An Introduction of The Sociology of Rural Development**, Tavistok; London.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: اندیشه‌های متفکرین مسلمان و توسعه
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Muslim Thinkers Thought and Development
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				

اندیشه‌های متفکرین مسلمان و توسعه

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با دیدگاه‌های متفکران مسلمان ایرانی و غیرایرانی است که تا کنون در زمینه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، مسائل اجتماعی، دگرگونی‌ها و توسعه اجتماعی - فرهنگی جوامع انسانی و بخصوص جوامع اسلامی صاحب‌فکر و نظر بوده بعضاً نیز موجب خلق پارادایم‌های جدیدی گردیده‌اند. بنابراین اهداف کلی این درس به شکل زیر است.

- شناخت عمیق و جامع نسبت به نظریه‌های اجتماعی و متفکران جهان اسلام
- شناخت بنیان‌های (وجودشناختی، ارزش شناختی، معرفت شناختی، روش شناختی...) نظریه‌های اجتماعی در جهان اسلام

- زمینه‌سازی مطالعات تطبیقی میان نظریه‌ها و متفکران اسلامی با نظریه‌های اجتماعی تجدد و توسعه
- تقویت رویکرد انتقادی به نظریه‌های اجتماعی تجدد بر اساس نظریه‌های اجتماعی ریشه دار در جهان فرهنگی اسلام

- فراهم‌سازی زمینه شکل‌گیری نظریه‌های اجتماعی متناسب با جهان فرهنگی مسلمین در عصر حاضر

سرفصل مطالب درس

۱- نظریه‌های اجتماعی و متفکران اجتماعی دوره کلاسیک که پایان آن عصر مواجه با تجدد (در ارائه دوم) نهضت مشروطه) است.

۱-۱- ابن خلدون

۱-۲- ابوریحان بیرونی

۱-۳- خواجه نصیرالدین طوسی

۲- نظریه‌های اجتماعی دوره معاصر که در چالش با تجدد شکل گرفته اند. این بخش بر اساس رویکردهای متفاوت به چالش تجدد شامل این سرفصل‌های فرعی می باشد:

۲-۱- جریان علمای دینی از سیدجمال الدین اسدآبادی و سید قطب و علمای مشروطه (آخوند خراسانی، علامه نائینی...) تا آیت الله شهید صدر، مطهری، امام خمینی...

۲-۳- جریان تجددگرای مسلمان از اواسط قرن نوزدهم میلادی تا پس از انقلاب اسلامی مانند جلال آل احمد، علی شریعتی، عبدالکریم سروش و...

۲-۲- در هر دو بخش در کلیه موارد بحث در دو محور متفاوت دنبال می شود. این دو محور شامل موارد ذیل می باشد:

۲-۱- مباحثات متنی در مقام شناخت نظریه اجتماعی

۲-۲- مباحثات بیرون-متنی در مقام شناخت شرایط اجتماعی-تاریخی نظریه و ارتباطات آن با جریان‌های فکری یا ایستمه عصر

۳- آشنایی با متفکرین مسلمان خارجی که در زمینه مسائل اجتماعی و توسعه دارای ایده‌ها و نظریاتی بوده‌اند، همچون العطاس‌ها، اکبر احمد

منابع

- ابولحسن تنهایی، حسین (۱۳۹۰) جامعه شناسی تاریخی نظریه های متفکرین مسلمان: "جامعه شناسی و انسان شناسی نزد متفکرین مسلمان"، انتشارات بهمن برنا.

- بعلی، فواد (۱۳۸۲) جامعه، دولت و شهرنشینی ابن خلدون، انتشارات دانشگاه تهران.

- ثقفی، محمد (۱۳۹۰) ابن خلدون نخستین جامعه شناس مسلمان، انتشارات جامعه شناسان.

- اشمیت، ناتانیل (۱۳۸۸) ابن خلدون، مورخ، جامعه شناس و فیلسوف، ترجمه غلامرضا جمشیدیها، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

- آزاد ارمکی، تقی (۱۳۷۸) اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان از فارابی تا ابن خلدون، انتشارات سروش، ۱۳۸۸.

- رجیبی، محمود (۱۳۷۸) تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).

- زاهدانی، زاهد (۱۳۷۰) مبانی روش تفکر اجتماعی در اسلام، نشر بهیته.
- شریف، م.م (۱۳۶۵). تاریخ فلسفه در اسلام، ترجمه: مترجمان، نشر دانشگاهی.
- الفاخوری، حنا و خلیل الجبر، (۱۳۶۷) تاریخ فلسفه در جهان اسلامی، ترجمه: عبدالحمید آیتی.
- کوربن، هانری، (۱۳۶۱) تاریخ فلسفه اسلامی، مترجم: اسدالله مبشری، امیرکبیر.
- نصر، سید حسین، (۱۳۵۹) علم و تمدن در اسلام، ترجمه: احمد آرام، انتشارات خوارزمی.
- نصر، سید حسین و الیور لیمن، (۱۳۸۳) تاریخ فلسفه اسلامی، ترجمه: مترجمان، حکمت.
- نفیسی (تقی زاده)، محمود، (۱۳۶۸) سیری در اندیشه‌های اجتماعی مسلمین، انتشارات امیری، تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: جمعیت، مهاجرت و توسعه
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Population, Migration and Development
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

جمعیت، مهاجرت و توسعه

هدف

این درس به بررسی و تحلیل رابطه متقابل توسعه، مهاجرت و تغییرات ساخت و ترکیب جمعیت در کشور، به ویژه نواحی روستایی می‌پردازد. اثرات توسعه بر زاد و ولد، مرگ و میر، و مهم‌تر از همه حرکت‌های جمعیتی و مهاجرت‌های روستایی از یک سو و مسائل و مشکلات برآمده از آن در دو بخش نواحی مهاجرفرست و مهاجر پذیر از اهداف مهم این درس است. علاوه بر این امروزه مسائل جدید مهاجران و نقش آنها در توسعه و بخصوص توسعه مبادی و مقاصد مهاجرت، شکل‌گیری نهادها و سازمان‌های مرتبط با مهاجران، شبکه‌های اجتماعی مهاجران، مهاجران برگشتی، مهاجران در فضای جهانی شدن، مهاجرت بین‌المللی، وجوه ارسالی مهاجران و ... از اهداف مهم این درس هستند.

سرفصل مطالب درس

- ۱- فضای مفهومی موضوع
- ۲- دیدگاه‌های مربوط به توسعه و جمعیت
- ۳- توسعه و باروری در ایران (با تاکید بر مناطق روستایی)
- ۴- بهداشت و مرگ و میر در نواحی روستایی
- ۵- توسعه و تحولات نهاد خانواده در ایران

- ۶- مهاجرت‌های روستایی در ایران (معاصر)
- ۷- بحران اجتماعی، اقتصادی و تاثیر آن بر تحولات جمعیتی
- ۸- پیامدهای منفی مهاجرت (حومه‌نشینی، بیکاری و...) و برنامه‌ریزی‌های توسعه
- ۹- پیامدهای مثبت مهاجرت
- ۱۰- نقش توسعه‌ای مهاجران
- ۱۱- شبکه‌های اجتماعی مهاجران در مبدا، مقصد و میان مبدا و مقصد مهاجرت
- ۱۲- انجمن‌های زادگاهی
- ۱۳- وجوه ارسالی مهاجران
- ۱۴- مهاجرت و مهاجران در فضای جهان جهانی شده
- ۱۵- مهاجرت بین‌المللی
- ۱۶- نقش مهاجران در توسعه روستایی ایران
- ۱۷- تحلیل برنامه‌ها و سیاست‌های جمعیتی توسعه در ایران
- ۱۸- رشد جمعیت و آینده (دورنمای موضوع)

منابع

- میرزایی، محمد (۱۳۸۴)، توسعه و تحولات جمعیتی در ایران. تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ازکیا، مصطفی؛ فیروز آبادی، سید احمد؛ رستمعلی زاده، ولی‌اله (۱۳۸۷) نقش انجمن‌های زادگاهی در توسعه روستایی؛ مطالعه موردی دریانی‌های تهران، فصلنامه علمی - پژوهشی روستا و توسعه، شماره ۴.
- مجموعه مقالات دانشگاه شیراز (۲۳، ۲۴ اردیبهشت، ۱۳۸۳) انجمن جمعیت‌شناسی ایران، بررسی مسائل جمعیتی ایران.
- اوبرای. آ.اس. (۱۳۷۸) مهاجرت، شهرنشینی و توسعه، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران موسسه کار و تامین اجتماعی.
- زنجانی حبیب ا... (۱۳۸۰) مهاجرت، تهران، انتشارات سمت.
- سالنامه‌های آماری در ایران
- نتایج تفصیلی سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن ۱۳۴۵، ۱۳۵۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵.
- تهیدستان شهری یا طبقه کارگر؟ بررسی و تحلیل وضعیت قشر بندی نیروی کار در جهان سوم و کشورهای در حال توسعه
- پیرامونی (۱۳۸۲) ترجمه حسینعلی نوذری، نشر قطران.

- Djajic Slobodan, International Migration, Rotledge, 2001.
- Alarcon, Rafael and Escala Rabadan, Luis (2007), Transnational Philanthropy and Organizational Strategies: The Challenge of Mexican Hometown Associations in the United States, Chapter 5 at Book: International Labor Migration, Vol. 4. Edited by: Beatrice Knerr, Kassel University Press.
- Paul, Alison and Gammage, Sarah (2004), Hometown Associations and Development: The Case of El Salvador, Working Paper, Women's Studies Department, George Washington University and Center for Women and Work, Rutgers, The State University of New Jersey.
- Orozco, Manuel.2003. Hometown Associations and their Future Partnership: New Development Opportunities?, Inter-American Dialogue. Report commissioned by the United States Agency for International development . Washington,D.C.
- Vargas-Lundius, Rosemary.2004. Remittances and Rural Development in Latin America and the Caribbean: And IFAD Perspective, IFAD Governing Council _ Twenty-Seventh Session.
- Rivera-Salgado, Gaspar. 2006. Chapter 2: Mexican Migrant Organizations, Invisible NoMore Mexican Migrant Civic Participation in the United States, Editeb by Xochitl Bada , Jonathan Fox and Andrew Selee. Woodrow Wilson International Senter for Scholars.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نظریه‌های جامعه‌شناسی معاصر
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Contemporary Sociological Theories
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				

نظریه‌های جامعه‌شناسی معاصر

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با دیدگاه‌های متفکرانی است که به ویژه از ربع آخر قرن بیستم تا کنون در زمینه مسائل اجتماعی، دگرگونی‌ها و توسعه اجتماعی - فرهنگی جوامع انسانی صاحب‌فکر و نظر بوده بعضاً نیز موجب خلق پارادایم‌های جدیدی گردیده‌اند.

سرفصل مطالب درس

- تحلیل نظریات کلاسیک‌های جامعه‌شناسی

- آراء پیربوردیو

- آراء یورگن هابرماس

- آراء آنتونی گیدنز

- بررسی و نقد دیدگاه یورگن هابرماس در ارتباط با حوزه عمومی و پروژه ناتمام مدرنیته.

بررسی و نقد دیدگاه‌های پست مدرنیسم.

- آراء ژان فرانسوا لیوتار

- آراء ژان بودریلار

منابع

- ۱- فروند، ژولین (۱۳۷۵) جامعه‌شناسی ماکس وبر، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر، انتشارات نیکان.
- ۲- کلمن، جیمز (۱۳۷۷) بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، نشر نی.
- ۳- هولاب، رابرت (۱۳۷۵) نقد در حوزه عمومی، ترجمه حسین بشیریه، نشر نی.
- ۴- دریفوس، هیوبرت؛ رابینو، پل (۱۳۷۵) میشل فوکو: فراسوی ساختارگرایی، ترجمه حسین بشیریه، نشر نی.
- ۵- کرایب، یان (۱۳۷۸) نظریه اجتماعی مدرن از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مخبر، انتشارات آگاه.
- ۶- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸) سیاست جامعه‌شناسی و نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، نشر نی.
- ۷- نوذری، حسینعلی (۱۳۸۰) پست مدرنیته و پست مدرنیسم، انتشارات نقش جهان.
- ۸- کهنون، لارنس (۱۳۸۱) از مدرنیسم تا پست مدرنیسم، ترجمه عبدالکریم رشیدیان، نشر نی.
- ۹- لیوتار، ژان فرانسوا (۱۳۸۱) وضعیت پست مدرن، ترجمه حسینعلی نوذری، انتشارات گام نو.
- ۱۰- اباذری، یوسف (۱۳۷۷) خرد جامعه‌شناسی، انتشارات طرح نو.
- ۱۱- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸) راه سوم (بازسازی سوسیال دموکراسی)، ترجمه منوچهر صبوری، انتشارات شیرازه.
- ۱۲- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۲) فراسوی چپ و راست، ترجمه محسن ثلاثی، انتشارات علمی.
- ۱۳- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷) پیامدهای مدرنیته، ترجمه محسن ثلاثی، نشر مرکز.

دروس تخصصی گرایش روستایی

دروس پیشنهادی: نظریه‌های توسعه با رویکرد محلی	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: توسعه و رفاه اجتماعی روستایی
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Social and Welfare development
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

توسعه و رفاه اجتماعی روستایی

هدف

هدف از ارائه این درس آشنائی دانشجویان با تحولات و تغییرات در دیدگاه‌های توسعه اجتماعی و رفاه اجتماعی می باشد و نیز آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در این دو حوزه است. در این درس فرایند شکل گیری دیدگاه‌های توسعه اجتماعی در غرب و نیز بهره‌مندی از این دیدگاه‌ها در کشورهای در حال توسعه مورد بحث قرار خواهد گرفت. دانشجویان در این درس همچنین با روش کاربرد نظریه‌های توسعه اجتماعی در تحلیل تحولات و تغییرات اجتماعی آشنا می‌شوند. از دیگر اهداف این درس بکارگیری نظریه‌های توسعه اجتماعی در تحلیل فرایند توسعه اجتماعی و رفاه اجتماعی در ایران است.

سرفصل مطالب درس

- توسعه اجتماعی در اجلاس کپنهاگ (۱۹۹۵، ۲۰۰۵)
- شاخص‌های توسعه اجتماعی و توسعه انسانی
- CBOs، NGOs و نقش آنها در توسعه اجتماعی روستایی
- مشارکت و انواع آن
- سرمایه اجتماعی، مفهوم و شاخص‌های آن

- دیدگاهها و نظریه های توسعه اجتماعی (آمارتیا سن، استیگلیتز و...)
- حکمرانی خوب و توسعه اجتماعی
- ابعاد و شاخص های رفاه اجتماعی در جامعه روستایی
- اندیشه ها و مفاهیم در سیاستگذاری اجتماعی
- تعاریف و مفاهیم کیفیت زندگی
- کیفیت زندگی ذهنی و عینی و شاخص ها و وضعیت ایران در مقایسه با سایر کشورها با تاکید بر مناطق روستایی

فقر و نابرابری در ایران (سیاستگذاری برای رفاه اجتماعی و کاهش فقر)
 ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی در ایران و عملکرد آن

صندوق های بیمه روستایی
 جمع بندی و نتیجه گیری

منابع

- افتخاری، رکن الدین و مرتضی توکلی (۱۳۸۲) رفاه اجتماعی روستایی، رویکردی شناختی در تبیین معرفتها، مدرس، دوره ۷، شماره ۲.
- حیدری، علی (۱۳۸۲) تحلیلی کلی بر سیر تطور ساختاری تامین اجتماعی در ایران و تبیین عوامل مساعد و نامساعد توسعه آن، فصلنامه تامین اجتماعی، سال پنجم، شماره ۱۵.
- خداداد کاشی، حیدری و باقری (۱۳۸۴) بر آورد خط فقر در ایران طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۶۰ فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، شماره ۱۷
- راغفر، حسین و ابراهیمی، زهرا (۱۳۸۶) فقر در ایران طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۸ فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، شماره ۲۴.
- فاروق احمد، غازی (۱۳۸۴) فقر، رفاه و توانمندسازی، مترجم: احمد کیا دلیری، فصلنامه نامین اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۳.
- مریدی، سیاوش (۱۳۸۳) مبانی نظری و تجارب جهانی تامین اجتماعی روستائیان، تهران: مؤسسه علمی پژوهش تامین اجتماعی
- مولایی، محمد (۱۳۸۶) مقایسه درجه توسعه یافتگی بخش خدمات و رفاه اجتماعی استان های ایران بین سالهای ۱۳۷۳-۱۳۸۳، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۴.
- اورکلی، پتر و دیوید مارسدن (۱۳۷۰) / رهیافت های مشارکت در توسعه روستایی / ترجمه: محمد تقی پورای / نشر آوازه گویان / محمودنژاد / مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی جهادسازندگی / تهران.

- افتخاری، رکن الدین و مرتضی توکلی (۱۳۸۲) رفاه اجتماعی روستایی، رویکردی شناختی در تبیین معرفها، مدرس، دوره ۷، شماره ۲.
- بلیک مور، کن (۱۳۸۵) مقدمه بر سیاستگذاری اجتماعی، مترجم: سعیدی و صادقی جقه، تهران: موسسه عالی پژوهش و تامین اجتماعی
- پاتنام، رابرت، دموکراسی و سنت‌های مدنی، مترجم: دلفروز، محمدتقی، انتشارات روزنامه سلام، تهران، ۱۳۸۰.
- تاجبخش، کیان، سرمایه اجتماعی، اعتماد دموکراسی و توسعه، مترجمین: خاکباز، افشین و پویان، حسن، شیرازه، تهران، ۱۳۸۴.
- توسعه اجتماعی، مجموعه مقالات همایش سیاست‌ها و مدیریت برنامه‌های رشد و توسعه در ایران، جلد سوم، تهران: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، ۱۳۸۴.
- حیدری، علی (۱۳۸۲) تحلیلی کلی بر سیر تطور ساختاری تامین اجتماعی در ایران و تبیین عوامل مساعد و نامساعد توسعه آن، فصلنامه تامین اجتماعی، سال پنجم، شماره ۱۵.
- خداداد کاشی، حیدری و باقری (۱۳۸۴) بر آورد خط فقر در ایران طی سالهای ۱۳۶۰-۱۳۷۹ فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، شماره ۱۷
- راغفر، حسین و ابراهیمی، زهرا (۱۳۸۶) فقر در ایران طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۶۸ فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، شماره ۲۴.
- زاهدی اصل، محمد (۱۳۸۱) مبانی رفاه اجتماعی، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی
- سن، آمارتیا کومار، توسعه به مثابه آزادی، مترجم: وحید محمودی، انتشارات دهستان، تهران ۱۳۸۱.
- صدیق، ایمانی و فیروزآبادی (۱۳۸۶) تحلیل مدل‌های حکمرانی شهری در انتخابات سومین دوره شورای اسلامی شهر تهران، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۶.
- غفاری، غلامرضا و رضا امیدی (۱۳۸۸): کیفیت زندگی شاخص سرمایه اجتماعی، تهران، نشر شیرازه.
- فاروق احمد، غازی (۱۳۸۴) فقر، رفاه و توانمندسازی، مترجم: احمدکیا دلیری، فصلنامه تامین اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲۳.
- فیتزپتریک، تونی (۱۳۸۳) نظریه رفاه، مترجم: همایون پور، تهران: موسسه عالی پژوهش و تامین اجتماعی
- فیتزپتریک، تونی (۱۳۸۵) نظریه‌های رفاه جدید، مترجم: همایون پور، تهران: موسسه عالی پژوهش و تامین اجتماعی
- فیروزآبادی، سید احمد و ایمانی جاجرمی، حسین، سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی-اجتماعی مناطق کلان شهر تهران، فصلنامه رفاه اجتماعی، شماره ۲۳، ۱۳۸۵.
- فیروزآبادی، سید احمد، نقد و معرفی کتاب بولینگ یکنفره: فروپاشی و احیای مجدد اجتماع آمریکایی، مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۴، صص ۱۵۶-۱۶۴ تهران
- فصلنامه رفاه اجتماعی، ویژه‌نامه سیاست اجتماعی، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۸۰.

- ماهر، علی و مظفر کریمی (۱۳۸۲) تأمین اجتماعی در برنامه های توسعه، فصلنامه تأمین اجتماعی، سال پنجم، شماره ۱۵.
- مریدی، سیاوش (۱۳۸۳) مبانی نظری و تجارب جهانی تأمین اجتماعی روستائیان، تهران: مؤسسه علمی پژوهش تأمین اجتماعی
- مولایی، محمد (۱۳۸۶) مقایسه درجه توسعه یافتگی بخش خدمات و رفاه اجتماعی استان های ایران بین سالهای ۱۳۷۳-۱۳۸۳، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۴.
- مجموعه مقالات همایش توسعه اجتماعی، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران، ۱۳۸۰.
- میدری، احمد و خیرخواهان، جعفر، حکمرانی خوب بنیان توسعه، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۸۳.
- ناطق پور، محمدجواد و فیروزآبادی، سید احمد، شکل گیری سرمایه اجتماعی و فراتحلیل عوامل موثر بر آن، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۸، ۱۳۸۵، صص ۱۶۰-۱۹۰.
- یوگش، آتال و دیگران، فقر و مشارکت در جامعه مدنی، مترجم: پاد، ایرج، سروش، تهران، ۱۳۷۹.

- Booth, D. Rethinking Social Development, Rutledge, 1994.
- Castells, Manuel, Information Technology, Globalization and Social Development
- UNRISD Discussion Paper No. 114, September 1999.
- Gary Jacobs and Harlen Cleveland, "social Development Theory", is available [www.motherservice.org/Essays/Social Development Theory.htm](http://www.motherservice.org/Essays/Social%20Development%20Theory.htm)
- United Nations, World Summit for Social Development Copenhagen, Danmark, 6-12 March 1995.
- Grootaert, C and Bastelaer, T. The Role of Social Capital in Development, Cambridge Univ. Press, 2002.
- Mazumdar, Krishna. An Analysis of Causal Flow between Social Development and Economic Growth, American Journal of Economic and Sociology, Vol. 50, No. 3 PP. 361-383, 1996.
- Midgly, J., Social Development: The Development Perspective in Social Welfare, Sage Publication, 1995.
- Putnam, R. Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community, Simon and Schuster, New York, 2000.
- Riche, Nancy. Economic and Social Development: Two Sides of the Same Coin, Economic Development and Social Responsibility June 30, 2000.
- Skidmore, David. Civil Society, Social Capital and Economic Development, International Studies Association, 41st Annual Convention, Los Angeles, CA March 14-18, 2000.
- Stiglitz, Joseph. Participation and Development: Perspectives from the Comprehensive Development Paradigm, Review of Development Economics, Vol. 6, pp. 163-182, 2002.
- The Board, Management, and Staff of the World Bank Group, A Proposal for Comprehensive Development Program, 2002.
- United Nations, Commission for Social Development Report on the forty-third session, 20 February 2004 and 9-18 February 2005.

- Coleman, J. S. 1988. Social capital in the creation of human capital. American Journal of Sociology. Vol. 94: S95-S121.
- Coleman, J. S. 1994. Foundations of social theory. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Lin, N. 1999. Building a network theory of social capital. Connections Vol. 22 (1): 28-51.
- UNESCAP. (2002), What is Good Governance, Present at <http://www.Imf.org/euternalipubs/FT/exvpgoven/govindex.htm>.
- Welzel, Christian & Ronald Inglehart, Hans – Dieter Klingeman (2001)/ Human Development as a General Theory of Social Change: A Multi-Level and Cross-Cultural Perspective/ Berlin/ Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung gGmbH (WZB)
- World Summit for Social Development Copenhagen Declaration on Social Development –Introduction (2008)/ UN/ (ت ر: ٤ / ٥ / ١٣٨٧) / <http://www.un.org/esa/socdev/wssd/agreements/decparti.htm>

دروس پیش‌تاز: نظریه‌های توسعه با رویکرد محلی	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نظریه‌های توسعه روستایی
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Rural Development Theories
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی:	
	عملی				
	نظری	اختیاری		دارد ☐	سفر علمی ☐
	عملی			ندارد ☒	آزمایشگاه ☐

نظریه‌های توسعه روستایی

هدف

دانشجویان در این درس مشخصاً با آن دسته از نظریه‌های توسعه آشنا خواهند شد که برای توسعه روستایی طرح شده‌اند. آموختن مبنای دسته‌بندی نظریه‌های توسعه روستایی براساس مکان، عامل تولید، مشارکت مردم از اهداف این درس به شما می‌آید.

سر فصل مطالب درس

- آشنایی با نظریه‌های توسعه روستایی
- نظریات جامعه‌شناختی توسعه روستایی
- نظریات روان‌شناختی توسعه روستایی
- نظریات سیاسی توسعه روستایی
- نظریات مکان‌محور توسعه روستایی.
- نظریات اقتصادی توسعه روستایی
- نقد و بررسی نظریه‌ها
- نظریه‌ها و توسعه پایدار روستایی

منابع

- پاپلی یزدی، محمدحسین؛ امیر ابراهیمی، محمد (۱۳۹۰) نظریه های توسعه روستایی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
- ازکیا، مصطفی (۱۳۷۰) مقدمه ای بر جامعه شناسی توسعه روستایی. تهران: انتشارات اطلاعات.
- رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۸) مقدمه ای بر برنامه ریزی توسعه روستایی در ایران، تهران: قومس.
- زیاری، کرامت الله (۱۳۹۱) مکتب ها، نظریه ها و مدل های برنامه و برنامه ریزی منطقه ای، دانشگاه تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: محیط زیست و توسعه
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
	ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی:	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Environment and Development
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی		

محیط زیست و توسعه

هدف

تغییرات ساختاری سریع اقتصادی در سراسر جهان در حال توسعه، به افزایش فشار بر محیط زیست منجر شده است که می‌توان آن را در افزایش آلودگی، نیازهای بیشتر مصرف‌کنندگان، صنعتی شدن و شهرنشینی مشاهده نمود. در حالیکه حفظ محیط زیست توسط بخش‌های زیادی از جامعه به رسمیت شناخته شده، چگونگی دستیابی به تعادلی بین رشد اقتصادی، رفاه اجتماعی و سلامت محیط زیست، بطور گسترده‌ای مورد بحث است. نگرانی‌های بشر در زمینه محیط زیست در ابعاد ملی، منطقه‌ای و جهانی هنگامی مشهود گردید که با توسعه صنعتی و استفاده از منابع معدود تجدیدپذیر و غیر قابل تجدید کره مسکون رو به فزونی نهاد. توسعه از یک سو با صنعت، تکنولوژی و از سوئی دیگر با تخریب آلودگی‌های محیط زیست ارتباطی ارگانیک دارد. محیط‌زیست تضمین‌کننده حیات رو به رشد نسل کنونی و نسل‌های آینده است و باید با ایجاد بستر واقعی برای بقا و تعالی آن همواره به عنوان

پیونددهنده صلح و دوستی مورد احترام قرار گیرد و تعهد به رعایت ضوابط، اصول و استانداردهای

الگوهای رفتاری مربوط به حمایت از این محیط نیز که شعار توسعه پایدار است، به حاکم

نامتعادل جایگزین شود. بنابراین هدف از این درس آشنایی دانشجویان با نقش محیط زیست در توسعه، بحران‌های زیست محیطی ناشی از برنامه‌های توسعه، موضوعات محیط زیستی و توسعه و مسائلی از این دست است.

سر فصل مطالب درس

- تعاریف و مفاهیم
- محیط زیست طبیعی
- حکمرانی محیط زیست: نظریه و عمل
- بحران‌های زیست محیطی در جهان در حال توسعه
- تغییرات آب و هوایی
- بیابان زایی و جنگل زدایی
- تشدید و تعمیق فقر در میان مردم فقیر به دلیل الگوهای استفاده ناصحیح از زمین
- سیاست‌های توسعه اقتصادی بی علاقه به حفظ و پایداری محیط زیست
- موضوعات توسعه‌ای و محیط زیستی در جهان در حال توسعه
- سازمان‌های چند جانبه و محیط زیست طبیعی
- محیط زیست، سیاست و توسعه در کشورهای مختلف
- جمع بندی و نتیجه گیری

منابع

- بیران، صدیقه و دیگران (۱۳۸۹) توسعه پایدار و محیط زیست، مرکز تحقیقات استراتژیک
- عنبری، موسی (۱۳۸۹) جامعه شناسی فاجعه. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- زمانی نیا، امیرحسین (۱۳۸۷) مجمع تشخیص مصلحت نظام، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک، گروه پژوهشی مطالعات بین الملل.

- اندرسن، آلن (۱۳۸۶) بازاریابی تغییرات اجتماعی تغییر رفتار برای ارتقای بهداشت، توسعه اجتماعی و محیط زیست، اندرسن، ترجمه ناصر بلیغ، محمدرضا جوادی یگانه و مهدی عباسی لاخانی، طرح آینده.

- قناعت، نونا؛ دادرس، علی (۱۳۹۰) زیست محیط و راه های حفاظت از آن در پارادایم نوین توسعه قناعت و مقدم، امید مهر.

- کهیل، مایکل (۱۳۸۸) محیط زیست و سیاست اجتماعی، ترجمه حسین حاتمی نژاد و سهراب امیریان، دانشگاه تهران.

- هانیگان، جان (۱۳۹۲) جامعه شناسی محیط زیست ترجمه موسی عنبری و دیگران. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- Adams ,W.M (2008), Green Development: Environment and Sustainability in a Developing World,. Routledge.
- Ali, Saleem H. (2009) Mining, the Environment, and Indigenous Development Conflicts, , University of Arizona Press.

دروس پیشنهادی: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی روستایی
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Rural Sociology
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				

جامعه‌شناسی روستایی

هدف

دوران گذار که اغلب کشورهای در حال توسعه با آن درگیر هستند، دورانی است که جامعه شاهد دگرگونی‌هایی در رفتارها، باورها، رویکردها و برخوردهای بیرونی و درونی است این امر بخصوص در جوامع روستایی بارزتر است. امروزه با ورود تکنولوژی‌های ارتباطی و اطلاعاتی و همچنین فضای جهانی شدن، تغییرات فرهنگی عمیقی در روستاها اتفاق می‌افتد که ضرورت دارد که در درجه اول این تغییرات و تحولات فرهنگی شناخته شده و در مرحله بعد چینی‌های مناسب و صحیح، از عوامل دینی، ملی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و ارزشی در برنامه ریزی فرهنگی روستاها مورد اهتمام قرار گیرد. لذا هدف این درس آشنایی دانشجویان با تحولات فرهنگی در روستاها و آشنایی با برنامه ریزی فرهنگی روستاهاست.

سرفصل مطالب درس

- تعریف مفاهیم (فرهنگ، تحول فرهنگی، فرهنگ، فرهنگ ملی، فرهنگ بومی، فرهنگ روستایی و غیره)

- نظریه‌های جامعه‌شناسی روستایی

- نظریه‌های تحول فرهنگی در روستاها
- بررسی ارتباط متقابل تحولات فرهنگی و اقتصادی
- بررسی ارتباط متقابل تحولات فرهنگی و توسعه روستایی
- شاخص‌های ارزیابی فرهنگ روستایی
- آسیب شناسی فرهنگی و اجتماعی روستایی
- بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای جهانی شدن در فرایند تحول فرهنگی در جامعه روستایی
- آسیب شناسی فرهنگ روستایی در فرایند توسعه و جهانی شدن
- تحلیل مصداق‌هایی از تحول فرهنگی در جامعه روستایی
- بحث و نتیجه‌گیری

منابع

- طالب، مهدی و عنبری، موسی (۱۳۸۹) جامعه شناسی روستایی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (۱۳۹۰) توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران. تهران: نشرنی.
- لهسایی زاده، عبدالعلی (۱۳۸۸) جامعه شناسی روستایی. تهران: انتشارات نوید شیراز.
- وثوقی، منصور (۱۳۹۲) جامعه شناسی روستایی. تهران: انتشارات کیهان.
- پلاگ، فرد؛ بیتس، دانیل (۱۳۹۰) انسانشناسی فرهنگی، ترجمه محسن ثلاثی، انتشارات علمی.
- چمبرز، رابرت (۱۳۷۸) توسعه روستایی: اولویت بخشی به فقرا، ترجمه مصطفی ازکیا. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- لمبتون، ای. کی. اس (۱۳۹۳) مالک و زارع در ایران. ترجمه منوچهر امیری. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مدیریت روستایی در ایران	
	عملی			۲		
	نظری	اصلی				
	عملی					
	نظری	تخصصی			تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Rural Management in Iran
	عملی			۳۲		
	نظری	اختیاری				
	عملی					
	ندارد ■	دارد □	آموزش تکمیلی عملی:			
سمینار □	آزمایشگاه □	کارگاه □	سفر علمی ■			

مدیریت روستایی در ایران

هدف

هدف از ارائه این درس آنست که دانشجویان با پدیده مدیریت روستاها آشنا گردیده و با توجه به تحولاتی که در دهه‌های اخیر در این دسته سکونت گاه‌های کشور رخ داده است به روند تطوری مدیریت روستائی در رابطه با ویژگی‌های طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آگاهی یابند. آن‌ها تجربه‌های مختلف و گونه‌های متفاوت مدیریت در روستاها مانند کدخدایی، دهبانی، انجمن ده و دهیاری را خواهند آموخت.

سر فصل مطالب درس

- تعریف مدیریت روستا در دوره‌های مختلف (قبل از مشروطیت، در دوران جنگ جهانی، تا قبل از اصلاحات ارضی، از اصلاحات ارضی تا انقلاب اسلامی و از انقلاب اسلامی تاکنون)
- سازمان و تشکیلات مدیریت روستائی در دوره ارباب ورعیتی
- قانون کدخدائی در مصوبه مجلس دوره اول در سال ۱۳۲۵ هجری قمری
- اولین برنامه عمران روستائی کشور در سال ۱۳۱۶

- مدیریت روستائی بعد از جنگ دوم جهانی (ورود اصل ۴ ترومن، قانون بنگاه عمران کشور، قانون ازدیاد سهم کشاورزان، قانون الغاء عوارض در دهات، و...)
- مدیریت روستائی بعد از اصلاحات ارضی
- تشکیل تعاونی‌های روستائی و وظایفی که قانون به این موسسه واگذار کرد، لایحه قانونی تشکیل انجمن های ده و اصلاح امور اجتماعی، نقش وزارت آبادانی ومسکن در اداره وعمران روستائی
- تحلیلی بر مدیریت روستائی از گذشته تا قبل از انقلاب اسلامی.
- شوراهای اسلامی روستا و نهادهای نوپا در روستاها پس از پیروزی انقلاب اسلامی.
- ضرورت همکاری سازمان های دولتی با نمایندگان از جامعه روستائی برای پیشبرد امور.
- تشکیل دهیاری‌ها و تقویت رابطه دولت با روستا بعد از تصویب قانون تجمیع عوارض.
- تحلیلی از موقعیت فعلی مدیریت روستائی در کشور.

منابع

- طالب، مهدی (۱۳۷۶) مدیریت روستائی در ایران،، از انتشارات دانشگاه تهران.
- طالب، مهدی؛ عنبری، موسی (۱۳۸۴) جامعه شناسی روستایی با تاکید بر ابعاد تغییر و توسعه در جامعه روستایی ایران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ، افراخته، حسن مرزبان پناه، پوران (۱۳۸۸) مدیریت روستایی با تاکید بر ایران، گنج هنر.

دروس پیشیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه در ایران
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Development Policies and Plannings in Iran
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				

سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه در ایران

هدف

توسعه به معنای امروزی آن بعد از جنگ جهانی دوم مطرح شده است. با آگاهی کشورهای عقب‌مانده از شکاف‌های دنیای پیشرفته و خود، چون این شکاف‌ها و عقب‌ماندگی‌ها به دلیل محدودیت زمان و منابع که نقش اساسی در توسعه دارند، نمی‌توانست به شیوه کشورهای غربی پر شود، بنابراین نقش دولت‌ها و برنامه‌ریزی برای توسعه مطرح شد. برنامه‌ریزی نیز فرایندی برای دستیابی سریع‌تر و آسان‌تر به هدف توسعه است که در آن هم مسیر و هم مراحل رسیدگی به هدف و هم نحوه دستیابی به آن تعیین می‌شود. امروزه مفهوم توسعه با مفهوم برنامه گره خورد و بخشی از ادبیات توسعه در کشورهای مختلف با عناوین برنامه و برنامه‌ریزی عجین شده است. از این جهت برنامه‌های توسعه نیز در الگوها، مدل‌ها و تئوریهای مختلف سازماندهی گردید تا موتور محرکه توسعه را به راه اندازد. در ایران نیز سابقه برنامه‌ریزی و برنامه‌های توسعه به بیش از شش دهه می‌رسد. بنابراین هدف این درس آشنایی

دانشجویان با انواع برنامه، برنامه‌ریزی و سیاست‌های توسعه است. سپس بررسی و نقد برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه در ایران در طی ۶ دهه برنامه‌های توسعه و برنامه‌ریزی در ایران است.

این درس هم با برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه ایران آشنا شده و هم برنامه‌ها را از ابعاد مختلف نقد خواهند نمود. اینکه اهداف این برنامه، غایت‌ها و فروض اساسی این برنامه در بخش‌های مختلف توسعه چه بوده است و اینکه برنامه‌های توسعه کشور در از چه مبانی نظری، و پارادایم‌های علمی و تخصصی توسعه استفاده کرده‌اند. همچنین برنامه‌های توسعه به عنوان یک اندیشه، روش و عمل از چه ویژگی‌هایی برخوردار بوده است و در این میان توسعه در آنها از چه جایگاهی برخوردار بوده است.

سرفصل مطالب درس

- تعریف برنامه‌ریزی، سیاست، استراتژی، راهبرد، چشم‌انداز و غیره
- انواع برنامه و برنامه‌ریزی
- نظریه‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی
- اصول نقد برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های توسعه
- بررسی و نقد برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه قبل از انقلاب
- بررسی و نقد برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه بعد از انقلاب
- بررسی اثرات و پیامدهای برنامه‌های توسعه در ایران در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و غیره در سطوح روستایی، محلی و شهری
- بررسی و تحلیل تجربیات برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه در ایران (ویژگی‌ها، روش‌های اجرایی میزان و علل موفقیت و شکست این تجربیات)
- بحث و نتیجه‌گیری

منابع

- کتاب مجموعه مقالات همایش لایحه برنامه چهارم توسعه، تهران: نشر مشاوران، ۱۳۸۳.
- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (۱۳۸۳)، توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران، تهران: نشر نی.
- پوست فروش تهرانی، ایمان، ورمزیار، حسن (۱۳۸۹)، گزارش ارزیابی کلی برنامه‌های توسعه بعد از انقلاب، کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون اصل نودم، دفتر مطالعات برنامه و بودجه (گروه اقتصاد و برنامه‌ریزی).

- جمعه پور، محمود (۱۳۸۵) برنامه ریزی توسعه روستایی دیدگاه‌ها و روش‌ها، تهران: انتشارات سمت.
- رضوانی، محمدرضا (۱۳۷۹)، برنامه ریزی توسعه و عمران روستایی در ایران: از فکر تا عمل (ارزشیابی اساسی درباره محتوی و عملکرد برنامه‌های توسعه در چند دهه اخیر)، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۳۹، اسفند ماه، صص ۶۵-۷۷.
- رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۰)، نگرشی بر نظام برنامه ریزی توسعه روستایی در ایران، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۴۱، اسفند ماه، صص ۲۵-۴۸.
- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۷۳)، مکانیسم برنامه ریزی در ایران با تاکید بر برنامه ریزی روستایی، مجموعه مقاله های سمینار جامعه شناسی و توسعه، ج ۲، تهران: انتشارات سمت.
- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۸۹)، نقد جایگاه توسعه روستایی در لایحه پیشنهادی برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه اقتصاد و جامعه، بهار و تابستان ۱۳۸۹، شماره ۲۳ و ۲۴.
- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا، بهزادنسب، جانعلی (۱۳۸۳)، برنامه ریزی ارتباطی، رویکردی انتقادی به نظریه برنامه ریزی (با تاکید بر برنامه ریزی توسعه روستایی)، فصلنامه مدرس علوم انسانی، دوره هشتم، شماره اول، پیاپی ۳۲، بهار ۱۳۸۳.
- سازمان برنامه و بودجه (۱۳۷۸)، مستندات برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۹-۱۳۸۳)، ج ۲، تهران، سازمان برنامه و بودجه.
- سازمان مدیریت و برنامه ریزی (۱۳۸۱)، گزارش اقتصادی و عملکرد سال دوم برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی.
- شکوری، علی (۱۳۸۴)، سیاستهای توسعه کشاورزی در ایران، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها.
- قنبری، علی، صادقی، حسین (۱۳۸۶)، تحولات اقتصادی ایران (۱)، تهران: انتشارات سمت.
- هال، پیتر (۱۳۸۱)، برنامه ریزی شهری و منطقه‌ای، ترجمه جلال تبریزی، تهران: انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران).
- پانزده گفته در برنامه ریزی شهر و منطقه ای، کاستی ها و رهیافت های توسعه نیافتگی برنامه ریزی شهری و منطقه ای در ایران، سیدعلی حسینی، فرهنگ ایلیا، ۱۳۸۸.
- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲: سیاستهای توسعه اجتماعی، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، ۱۳۸۴.
- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲: سیاستهای توسعه اقتصادی، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، ۱۳۸۴.

- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲:
سیاستهای توسعه سیاسی، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی،
۱۳۸۴.

- اندیشه توسعه و برنامه ریزی در ایران و چگونگی تشکیل سازمان برنامه، سازمان مدیریت و برنامه ریزی
کشور، مرکز مدارک علمی و انتشارات، ۱۳۸۳.

- مجموعه قوانین و مقررات برنامه های پنج ساله اول تا پنجم: توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران، حسن طیبی توکل، نشر فردوسی، ۱۳۹۰.

- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲:
مدیریت و برنامه ریزی توسعه، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی،
۱۳۸۴.

دروس تخصصی گرایش شهری

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: ارزیابی اجتماعی و فرهنگی سیاست ها و طرح های توسعه شهری
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Social and Cultural Impact Assessment in Urban Development Policies and Projects
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☒ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				

ارزیابی اجتماعی و فرهنگی سیاست ها و طرح های توسعه شهری

هدف

هدف برآورد پی آمدهای اجتماعی، کسب اطمینان از این امر است که پروژه های توسعه (یا مداخلات برنامه ریزی شده ای) که انجام می شوند، بیشترین منافع و کمترین هزینه ها را در بر داشته باشند، به ویژه آن دسته از هزینه ها که بر اجتماع محلی تحمیل می شوند، غالباً این هزینه ها به قدر کافی در محاسبات تصمیم گیران، ناظران و سازمان های توسعه و عمران به حساب نمی آیند. این امر تا حدی ناشی از این است که این دست هزینه ها به سادگی قابل شناسایی، کمی کردن و اندازه گیری نیستند. چنانچه این تأثیرات را از پیش شناسایی کنیم، می توانیم راجع به این که چه مداخلاتی باید به عمل آوریم و این که این مداخلات به چه شکلی باید انجام شوند، تصمیم های بهتری بگیریم. می توان اقداماتی برای پیشگیری و تخفیف مشکلات به وجود آمده به عمل آورد و برنامه توسعه را دوباره طراحی کرد، تا صدمات به کمترین میزان کاهش و فواید آن به بالاترین حد ممکن افزایش پیدا کند. لذا هدف این است:

درس این است که دانشجویان با روش‌های ارزیابی اجتماعی پروژه آشنا شده و در پایان توانایی شناسایی و فهم پیامدها و آثار اجتماعی پروژه‌ها بر جامعه محلی را با این رویکرد داشته باشند.

سر فصل مطالب درس

- تعریف مفهوم ارزیابی اجتماعی-فرهنگی پروژه
- ارزیابی انطباق پروژه‌ها با نیازهای جامعه محلی
- رویکرد های ارزیابی تاثیر پروژه
- مکاتب و نظریه های ارزیابی پدیده های اجتماعی
- ابزارها و دانش های ارزیابی
- ارزیابی تاثیر پروژه و شرایط اضطراری
- ارزیابی تاثیر در سازمان ها
- طرح ارزیابی آثار اجتماعی و فرهنگی پروژه ها در اجتماعات محلی
- تحلیل گروه‌های ذی‌نفع و الگوی توزیع پیامدهای مثبت و منفی در گروه‌های ذی‌نفع (برندگان و بازندگان پروژه)
- معرفی مدل تحلیلی تاثیرات و پیامدها
- رویکردهای برنامه‌ریزی توسعه محله‌ای
- محدودیت‌های برآورد و پیش‌بینی پیامدها
- تعیین پیامدهای مهم و معیارهای تعیین اهمیت پیامدها
- ارزیابی روشهای اجرا در پروژه های توسعه محلی

منابع

بارج، رابل جی. و همکاران (۱۳۹۱) مفاهیم، فرایند و روش های ارزیابی تاثیر اجتماعی. ترجمه گروهی به ترجمه اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران. تهران: انتشارات جامعه و فرهنگ.

برج، رابل جی (۱۳۸۹) راهنمای عملی ارزیابی تاثیرات اجتماعی. ترجمه محمد علی رضانی و مرتضی قلیچ. تهران: جامعه شناسان.

بکر، هنک و ونکلی، فرنک (۱۳۸۸). راهنمای بین المللی برآورد پیامدهای اجتماعی. ترجمه هادی جلیلی، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، دفتر مطالعات اجتماعی و فرهنگی.

د. پوت، آلن و اسپرینگر، فرد (۱۳۸۸) روش های پژوهش برای سیاست گذاری اجتماعی، مفاهیم، روش ها و کاربردها. ترجمه رضا فاضل. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

روچ، کریس (۱۳۸۷) ارزیابی تاثیر پروژه. ترجمه حسن چاوشیان. تهران: نشر اختران با حمایت مالی دفتر مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.

زاک، آن ماژر (۱۳۷۹) روش های سیاست پژوهی (پژوهش برای سیاست گذاری). ترجمه هوشنگ نایی. تهران: تیان.

علیزاده، عزیر، وحیدی مطلق، وحید و ناظمی، امیر (۱۳۸۹) سناریو نگاری یا برنامه ریزی بر پایه سناریوها. تهران: موسسه مطالعات بین المللی انرژی.

فاضلی، محمد (۱۳۸۹) ارزیابی تاثیرات اجتماعی. شهرداری تهران. اداره کل مطالعات اجتماعی و فرهنگی. تهران: جامعه شناسان.

مردوخی، بایزید (۱۳۹۱) روش شناسی آینده نگری. تهران: نشر نی.

World Bank (2003) "A User's Guide to Poverty and Social Impact Analysis," Washington, DC: World Bank.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: توانمندسازی اجتماعات محلی
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Empowering Local Communities
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				

توانمندسازی اجتماعات محلی

هدف

امروزه با توجه بیشتر به این امر، که مردم استفاده کنندگان نهایی طرح‌ها و یا گردانندگان آن خواهند بود، مفاهیم جدیدی چون توانمندسازی اجتماعی نیز بعد از مباحثی چون تمرکززدایی و خصوصی‌سازی وارد ادبیات توسعه و برنامه‌ریزی شده است که البته از نظر مفهومی مطلب جدیدی نیست و از گذشته نیز همین مفهوم با عناوین توسعه درونزا و جذبی و گاه توسعه مشارکتی مطرح شده بود. لذا با توجه بیشتر به جنبه مشارکتی، در توانمندسازی، مشارکت مردم به منزله اصل عملیاتی و بنیادین تمام برنامه‌ریزی‌های توسعه مطرح بوده و در همه فرآیندهای آن، مردم به عنوان محور و حتی طراح طرح‌های توسعه مطرح هستند. هدف این درس، آشنایی و آگاهی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته توسعه محلی با این مفاهیم و درک این مسئله است که امروزه در فرآیند توسعه توجه به همه اقشار، پایداری توسعه را تضمین می‌کند.

سرفصل مطالب درس

- تبیین فضای مفهومی توانمندسازی
- توانمندسازی و بروز توانایی‌های مردم
- سطوح توانمندسازی شامل:

آموزش

تسهیلگری

حمایت

آشکارسازی

آزادسازی

- اهداف توانمندسازی

- رویکردهای توسعه‌ای معطوف به توانمندسازی

رهیافت تمرکززدایی

رهیافت حمایت اجتماع‌محور

رهیافت حکمرانی محلی

نظریات فمینیستی (توانمندسازی زنان)

رویکرد پاسخگویی محلی

رویکرد مشارکت محلی

رویکرد تصمیم‌گیری محلی

رویکرد مدیریت محلی

رویکرد تحکیم و تقویت سرمایه انسانی و اجتماعی محلی

منابع

- Louis Helling, Rodrigo Serrano, David Warren. (2005), "Linking Community Empowerment, Decentralized Governance, and Public Service Provision Through a Local Development Framework", The World Bank, Social Protection.
- Caroline Mascarell. (2007), "The Macedonia Community Development Project: Empowerment through Targeting and Institution Building" The World Bank, Social Protection.
- Vivek, Maru. (2009), "Access to Justice and Legal Empowerment: A Review of World Bank Practice", Legal Vice Presidency The World Bank.
- Francisco V. Ayala (2010), "For Protection and Promotion: The Design and Implementation of Effective Social Safety Nets LIVELIHOOD EMPOWERMENT AGAINST POVERTY PROGRAM (LEAP), The World Bank, Social Protection.
- Ruth Alsop, Mette Bertelsen, Jeremy Holland. (2006), "Empowerment in Practice From Analysis to Implementation", The International Bank for Reconstruction and Development / THE WORLD BANK.

- Alsop, R., & Heinsohn, N. (2005). Measuring empowerment in practice: structuring analysis and framing indicators. World Bank Policy Research Working Paper 3510. Washington, DC: World Bank..
- Kishor, S., & Gupta, K. (2004). Women's empowerment in India and its States: Evidence from the NFHS. Economic and Political Weekly, 39(7), 694-712.

دروس پیشنهادی: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: اسکان غیر رسمی و زندگی شهری
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Informal Settlement and Urban Life
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				

اسکان غیر رسمی و زندگی شهری

هدف

ارزیابی تجارب حاصل از رویکردهای توسعه طی دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که به ندرت برای حل مسائل جوامع شهری و روستایی و بخصوص محله‌های فقیرنشین راه‌حل‌های پایدار ارائه می‌دهند. چرا که این الگوها معمولاً بر سنجش نیازها به وسیله برنامه‌ریزان در فرایندی از بالا به پایین مبتنی هستند. مروری بر طرح‌های توسعه شهری و روستایی در ایران نیز حاکی از غلبه الگوهای توسعه پیش گفته است. آثار سوء این نگرش موجب شده تا یک حرکت قابل توجه از رویکرد دولت محور و عرضه مدار به رویکرد اجتماع محور و تقاضا مدار در برنامه‌های توسعه و به خصوص توسعه در اجتماعات محلی به وجود آید. این حرکت با خیزش رویکرد توسعه اجتماعی و توسعه پایدار در دهه ۱۹۹۰ شروع گردید. چالش‌ها و تبعات پیش‌روی جهانی شدن در پیوند با آراء رویکردهای اجتماعی به توسعه باعث توجه به نقش بخش مردمی و ابعاد محلی توسعه گردید و در این میان پژوهشگران و نظریه-

پردازان توسعه، مفاهیمی چون جامعه مدنی محلی، حاکمیت محلی، حکمرانی خوب و توسعه اجتماعی محلی را مطرح کردند. از این رو، رویکرد محلی‌گرایی و اجتماع محوری در سال‌های اخیر

همه حوزه‌های توسعه را در نوردیده است. . این درس سعی دارد که دانشجویان دوره کارشناسی ارشد توسعه شهری را تاریخچه پیدایش سکونت گاه های غیر رسمی در ایران و جهان آشنا کرده و ضمن شناخت عوامل موثر بر این پدیده به تحلیل و نقد طرح های ساماندهی انجام شده در خصوص آن نیز بپردازند.

سرفصل مطالب درس

- مهاجرت های روستایی، شهر نشینی شتابان و پیدایش سکونت گاه های غیر رسمی
- چستی سکونت گاه های غیر رسمی
- گونه بندی سکونت گاه های غیر رسمی
- پیشینه اسکان غیر رسمی در شهرهای ایران
- سیاست های ساماندهی اسکان غیر رسمی و نقد آن ها
- بازار غیر رسمی زمین و مسکن
- نهاد سازی اجتماعی در سکونت گاه های فقرای شهری
- کسب و کار خانگی و توسعه اقتصادی سکونت گاه های فقرای شهری
- سیاست های شهری و اسکان غیر رسمی
- نقد و ارزیابی سیاست ها

- در این درس هریک از دانشجویان موظف به تهیه یک مقاله در مورد اسکان غیر رسمی خواهند بود.

منابع

- بیات، آصف (۱۳۷۹) سیاست های خیابانی: جنبش تهی دستان در ایران. ترجمه اسدا.. نبوی چاشمی. تهران: موسسه نشر و پژوهش شیرازه.
- دلالت پور محمدی، محمد رضا (۱۳۷۹) برنامه ریزی مسکن. تهران: سمت (سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها).
- لینچ، کنت (۱۳۸۶) روابط متقابل شهر و روستا در کشورهای در حال توسعه. ترجمه محمدرضا رضوانی و داود شیخی. تهران: پیام.

مسکن فقرای شهری (در شهرهای آسیایی) (۱۳۹۲) ترجمه کیومرث ایران دوست و روح شکره تهران: راه دان، انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری کشور.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: جامعه شناسی شهری
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Urban Sociology	
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

جامعه شناسی شهری

هدف

شهرها امروز بدل به سکونت گاه های اصلی زندگی انسان ها شده اند. مهاجرت های گسترده به شهرها بویژه از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ و کلان شهرها سبب پیدایش مسائلی جدید در شهرها شده اند. جامعه شناسی شهری به عنوان یک رشته علمی بدنبال درک تحولات اجتماعی شهری و مسائل آن است. تاریخ شهرها مورد توجه جامعه شناسان کلاسیک مانند ماکس وبر و جورج زیمل بوده است و مدل آرمانی شهر و پیامدهای زندگی کلان شهری بر حیات ذهنی انسان از دستاوردهای نظری و پژوهشی آن ها بوده است. نظریه های معاصر از سوی نظریه پردازانی مانند هاروی و کاستلز تلاش کرده اند تا به فهم مسائلی مانند نابرابری های طبقاتی و تاثیرات اقتصاد سیاسی بر جامعه شهری نائل آیند. این درس می کوشد مهمترین مباحث جامعه شناسی شهری را به دانش جویان آموزش دهد تا آن ها توانایی تحلیل مسائل شهری را بیابند.

سر فصل مطالب درس

- تعاریف و مفاهیم
- رهیافت های موثر بر پیدایش جامعه شناسی شهری

- جهانی شدن و شهرهای جهانی
- توسعه پایدار شهری
- فقر و نابرابر در شهرها
- روابط متقابل شهرها و روستاها
- مشارکت و توسعه شهری
- توانمندسازی و توسعه پایدار محلی
- سازمان‌های مردم نهاد و شهرها
- نظریه های کلاسیک جامعه شناسی شهری
- نظریه های جدید جامعه شناسی شهری
- آینده شهرها

منابع

- جامعه شناسی شهری، محمود شارع پور، انتشارات سمت، ۱۳۸۷.
- جامعه شناسی شهری، یانکل فیالکوف، ترجمه عبدالحسین نیک گهر، ۱۳۸۵.
- جامعه شناسی شهری، فریده ممتاز، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۸۱.
- جامعه شناسی شهری، رحمت اله صدیق سروستانی. نشر علمی، ۱۳۹۱.
- شهر در گذر زمان، ماکس وبر. ترجمه شیوا کاویانی. شرکت سهامی انتشار، ۱۳۸۴.
- Mark Gottdiener, Ray Hutchison, Michael T. Ryan. Fifth Edition ... The New Urban Sociology. Westview Press. 2014

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مدیریت شهری در ایران
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Urban Management in Iran
سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

مدیریت شهری در ایران

هدف

اداره شهرها از دو الگوواره سنتی و مدرن پیروی می کند. تجربه های سنتی شامل مقاماتی مانند کلانتر و کدخدای محله بود که با همکاری مردم به اداره شهرها می پرداختند. اما الگوواره مدرن خود سه مدل اداره شهر، مدیریت شهری و حکمرانی شهری را دارد. هدف از ارائه این درس آنست که دانشجویان با مدیریت شهرهای در ایران آشنا شوند. آن ها مهمترین نظریه ها و دیدگاه های مدیریت شهری را آموخته و پس از آن با تاریخ اداره شهرها در ایران آشنایی می یابند. مهمترین تجربه های مدیریت شهری در کشور مانند انجمن بلدیة، انجمن شهر و شورای اسلامی شهرها را بررسی می کنند و به نقد سیاست ها و برنامه های مدیریت شهری در سال های اخیر می پردازند.

سر فصل مطالب درس

- آشنایی با مدیریت شهری
- اهداف مدیریت شهرها
- نظریه ها و مفاهیم مدیریت شهری
- مدیریت شهری در شهرهای ایران تا پیش از مشروطیت.

- تجربه های جدید مدیریت شهری در ایران در قرن بیستم.
- نقد و بررسی تجربه انجمن شهر.
- نقد و بررسی سیاست های مدیریت شهری در پیش از انقلاب اسلامی
- مدیریت شهری پس از انقلاب اسلامی.
- آینده مدیریت شهری در ایران.
- مدیریت پایدار اجتماعات محلی

منابع

- ایمانی جاجرمی، حسین و دیگران (۱۳۹۲) مدیریت شهری: جلد دوم، مدیریت شهری در ایران. تهران: انتشارات تپسا.
- اوانز و دیگران، (۱۳۹۰)، اداره شهرهای پایدار، ترجمه غلامرضا کاظمیان و خدر فرج کرده، انتشارات پرهام، تهران
- مدنی پور، علی (۱۳۸۱) تهران؛ ظهور یک کلانشهر. ترجمه حمید زر آزونند. تهران: شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران).
- هورکاد، برنارد (۱۳۸۸) تهران- البرز. ترجمه سیروس سهامی. مشهد: محقق و ترانه.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه در ایران		
	عملی						
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Development Policies and Plannings in Iran		
	عملی						
	نظری	تخصصی					
	عملی						
	نظری	اختیاری					
	عملی						
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد							
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐							

سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه در ایران

هدف

توسعه به معنای امروزی آن بعد از جنگ جهانی دوم مطرح شده است. با آگاهی کشورهای عقب‌مانده از شکاف‌های دنیای پیشرفته و خود، چون این شکاف‌ها و عقب‌ماندگی‌ها به دلیل محدودیت زمان و منابع که نقش اساسی در توسعه دارند، نمی‌توانست به شیوه کشورهای غربی پر شود، بنابراین نقش دولت‌ها و برنامه‌ریزی برای توسعه مطرح شد. برنامه‌ریزی نیز فرایندی برای دستیابی سریع‌تر و آسان‌تر به هدف توسعه است که در آن هم مسیر و هم مراحل رسیدگی به هدف و هم نحوه دستیابی به آن تعیین می‌شود. امروزه مفهوم توسعه با مفهوم برنامه‌گره خورد و بخشی از ادبیات توسعه در کشورهای مختلف با عناوین برنامه و برنامه‌ریزی عجین شده است. از این جهت برنامه‌های توسعه نیز در الگوها، مدل‌ها و تئوریهای مختلف سازماندهی گردید تا موتور محرکه توسعه را به راه اندازد. در ایران نیز سابقه برنامه‌ریزی و برنامه‌های توسعه به بیش از شش دهه می‌رسد. بنابراین هدف این درس آشنایی

دانشجویان با انواع برنامه، برنامه‌ریزی و سیاست‌های توسعه است. سپس بررسی و نقد برنامه‌های توسعه در ایران است. در ادامه به بررسی برنامه‌ریزی در ایران است.

این درس هم با برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه ایران آشنا شده و هم برنامه‌ها را از ابعاد مختلف نقد خواهند نمود. اینکه اهداف این برنامه، غایت‌ها و فروض اساسی این برنامه در بخش‌های مختلف توسعه چه بوده است و اینکه برنامه‌های توسعه کشور در از چه مبانی نظری، و پارادایم‌های علمی و تخصصی توسعه استفاده کرده‌اند. همچنین برنامه‌های توسعه به عنوان یک اندیشه، روش و عمل از چه ویژگی‌هایی برخوردار بوده است و در این میان توسعه در آنها از چه جایگاهی برخوردار بوده است.

سرفصل مطالب درس

- تعریف برنامه‌ریزی، سیاست، استراتژی، راهبرد، چشم‌انداز و غیره
- انواع برنامه و برنامه‌ریزی
- نظریه‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی
- اصول نقد برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های توسعه
- بررسی و نقد برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه قبل از انقلاب
- بررسی و نقد برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه بعد از انقلاب
- بررسی اثرات و پیامدهای برنامه‌های توسعه در ایران در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و غیره در سطوح روستایی، محلی و شهری
- بررسی و تحلیل تجربیات برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه در ایران (ویژگی‌ها، روش‌های اجرایی میزان و علل موفقیت و شکست این تجربیات)
- بحث و نتیجه‌گیری

منابع

- کتاب مجموعه مقالات همایش لایحه برنامه چهارم توسعه، تهران: نشر مشاوران، ۱۳۸۳.

- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (۱۳۸۳)، توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران، تهران: نشر مشاوران.

- پوست فروش تهرانی، ایمان، ورمزیار، حسن (۱۳۸۹)، گزارش ارزیابی کلی برنامه‌های توسعه بعد از انقلاب، کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون اصل نودم، دفتر مطالعات برنامه و بودجه (گروه برنامه).

- جمعه پور، محمود (۱۳۸۵) برنامه‌ریزی توسعه روستایی دیدگاه‌ها و روش‌ها، تهران: انتشارات سمت.

- رضوانی، محمدرضا (۱۳۷۹)، برنامه‌ریزی توسعه و عمران روستایی در ایران: از فکر تا عمل (ارزشیابی اساسی درباره محتوی و عملکرد برنامه‌های توسعه در چند دهه اخیر)، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۳۹، اسفند ماه، صص ۶۵-۷۷.

- رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۰)، نگرشی بر نظام برنامه‌ریزی توسعه روستایی در ایران، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۴۱، اسفند ماه، صص ۲۵-۴۸.

- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۷۳)، مکانیسم برنامه ریزی در ایران با تاکید بر برنامه ریزی روستایی، مجموعه مقاله های سمینار جامعه شناسی و توسعه، ج ۲، تهران: انتشارات سمت.

- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۸۹)، نقد جایگاه توسعه روستایی در لایحه پیشنهادی برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه اقتصاد و جامعه، بهار و تابستان ۱۳۸۹، شماره ۲۳ و ۲۴.

- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا، بهزادنسب، جانعلی (۱۳۸۳)، برنامه‌ریزی ارتباطی، رویکردی انتقادی به نظریه برنامه‌ریزی (با تاکید بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی)، فصلنامه مدرس علوم انسانی، دوره هشتم، شماره اول، پیاپی ۳۲، بهار ۱۳۸۳.

- سازمان برنامه و بودجه (۱۳۷۸)، «مستندات برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۹-۱۳۸۳)»، ج ۲، تهران، سازمان برنامه و بودجه

- سازمان مدیریت و برنامه ریزی (۱۳۸۱)، گزارش اقتصادی و عملکرد سال دوم برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی

- شکوری، علی (۱۳۸۴)، سیاست‌های توسعه کشاورزی در ایران، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها

- قنبری، علی، صادقی، حسین (۱۳۸۶)، تحولات اقتصادی ایران (۱)، تهران: انتشارات سمت.

- هال، پیتر (۱۳۸۱)، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، ترجمه جلال تبریزی، تهران: انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران).

- پانزده گفتار در برنامه ریزی شهر و منطقه ای، کاستی ها و رهیافت های توسعه نیافتگی برنامه ریزی شهری و منطقه ای در ایران، سیدعلی حسینی، فرهنگ ایلیا، ۱۳۸۸.

- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲: سیاست‌های توسعه اجتماعی، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی،

۱۳۸۴.

- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲:
سیاستهای توسعه اقتصادی، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی،
۱۳۸۴.

- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲:
سیاستهای توسعه سیاسی، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی،
۱۳۸۴.

- اندیشه توسعه و برنامه ریزی در ایران و چگونگی تشکیل سازمان برنامه، سازمان مدیریت و برنامه ریزی
کشور، مرکز مدارک علمی و انتشارات، ۱۳۸۳.

- مجموعه قوانین و مقررات برنامه های پنج ساله اول تا پنجم: توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران، حسن طیبی توکل، نشر فردوسی، ۱۳۹۰.

- مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه های رشد و توسعه در ایران تهران - اسفند ۱۳۸۲:
مدیریت و برنامه ریزی توسعه، محمد علی ایمان پور، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی،
۱۳۸۴.

دروس اختیاری هر دو گرایش روستایی و شهری

دروس پیشنهادی :	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: فقر و محرومیت شهری
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Urban Poverty and Deprivation
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☒
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				اختیاری

فقر و محرومیت شهری

هدف:

- ۱- مطالعه تاریخچه ای از فقر و طرد اجتماعی در شهرها
- ۲- نگاه به فقر و محرومیت از منظر اجتماعی و فرهنگی تا اقتصادی
- ۳- مقایسه شهر و روستا از منظر محرومیت، فقر و طرد اجتماعی
- ۴- آشنایی با مبانی نظری در حوزه فقر و محرومیت و طرد اجتماعی
- ۵- مرور مطالعه های موردی در خصوص فقر و محرومیت و طرد اجتماعی در شهرهای بزرگ و کوچک

سرفصل درس:

- ۱- مقدمات و تاریخچه ای از فقر شهری
- ۲- تعریف مفاهیم فقر، طرد اجتماعی و محرومیت شهری
- ۳- انواع و سطوح فقر شهری و طرد اجتماعی
- ۴- دیدگاههای نظری و حوزه های موضوعی مربوط به فقر شهری
- ۵- دیدگاههای نظری در خصوص طرد اجتماعی

- ۶- مرور پیشینه مطالعات فقر شهری و طرد اجتماعی
- ۷- مرور بستر نظری با هدف شناخت ظرفیت ها و چالش های بومی
- ۸- مقایسه فقر و محرومیت در مناطق شهری و روستایی
- ۹- فقر، محرومیت و طرد اجتماعی براساس ویژگی های بومی در کلان شهرها و شهرهای کوچکتر
- ۱۰- آشنا نمودن دانشجویان جهت بکارگیری مبانی و نظریه های بومی در خصوص رسیدن به الگوهای جهت رفع فقر و محرومیت و طرد اجتماعی در شهرها و ارائه الگوی توسعه و پیشرفت اجتماعی ایرانی- اسلامی در برنامه ریزی های محلی و منطقه ای شهری

منابع:

- زیبرا، مارتین (1385) ، نظریه های جامعه شناسی طردشدگان اجتماعی، ترجمه سیدحسن حسینی، تهران: انتشارات آن
- فیروزآبادی، سید احمد و علیرضا صادقی (۱۳۹۲) طرد اجتماعی، رویکردی جامعه شناختی به محرومیت، تهران: جامعه شناسان
- فیروزآبادی، سید احمد و علیرضا صادقی (1389) ، وضعیت طرد اجتماعی زنان فقیر روستایی، مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران ، نامه علوم اجتماعی، سال 1 ، شماره ۱.
- فیروزآبادی، سید احمد و علیرضا صادقی (1389) ، مطالعه ابعاد طرد اجتماعی زنان روستایی سرپرست خانوار در رابطه با وضعیت اشتغال و اقامت، فصلنامه زن در توسعه و سیاست، دوره 8 ، شماره
- منگن، استیون (۱۳۸۹) طرد اجتماعی و پهنه های مسئله دار اروپا مدیریت نوسازی شهری، مترجم: عارف اقوامی مقدم تهران: دانشگاه تهران

Taket, A, Crisp, B. R, Nevill, A, Lamaro, G, Graham ,M and Godfrey ,S (eds) (2009) Theorising Social Exclusion, Routledge

Silver, H (2006) The Process of social Exclusion: The Dynamics of an Evolving Concept, University of Manchester Chronic poverty Research Center.

دروس پیشنهادی: -	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: دین و توسعه
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Religion and Development	
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

دین و توسعه

هدف

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم توسعه در منابع دینی و همچنین نقش دین در توسعه اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است. در این درس همچنین دانشجویان با مدیریت دینی و نقش آن در برنامه‌ریزی توسعه‌ای آشنا می‌شوند. نقش رویکرد اسلامی در برنامه‌های توسعه و مدیریت جامعه و رابطه آن با فرایند توسعه کشور از جمله اهداف دیگری است که در این درس مورد نظر است.

سرفصل مطالب درس

- تبیین مفاهیم و رویکردها
- نگرش تاریخی به رابطه دین و توسعه
- دیدگاه ابن خلدون
- دیدگاه فلاسفه غرب
- سرمایه‌داری نوین غرب
- نقد و ارزیابی دیدگاه‌ها
- دیدگاه قرآن در خصوص تحولات اجتماعی

- مفاهیم اقتصادی در دین اسلام

- مفاهیم اجتماعی و فرهنگی در اسلام

- دیدگاه حضرت علی (ع) در خصوص مدیریت و توسعه به معنای امروزی

- مفهوم توسعه در روایات و احادیث

- دین و توسعه در ایران امروز

- بررسی آمار و واقعیت‌ها در خصوص مدیریت دینی در کشور و توسعه

منابع

- ترنر، برایان اس (۱۳۸۰): ویر و اسلام، مترجمان حسین بستان و دیگران، پژوهشکده حوزه و دانشگاه.

- حسینی نسب، سیدرضا (۱۳۸۰): شیعه پاسخ می‌دهد، حوزه علمیه قم، نشر مشعر.

- خدیوی، صدیقه (۱۳۸۰): بررسی میزان و عوامل مؤثر در پابندی دانشجویان زن به شاعر مذهبی در

دانشگاه‌های فردوسی و علوم پزشکی مشهد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.

- رودلف، کورت (۱۳۷۸): درآمدی بر دین‌شناسی، ترجمه همایون همتی، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و هنر

اسلامی.

- شجاعی زند، علی رضا (۱۳۸۰): دین، جامعه و عرفی شدن: جستارهایی در جامعه‌شناسی دین، تهران، نشر

مرکز.

- شجاعی زند، علی رضا (۱۳۸۵): مشروعیت دینی دولت و اقتدار سیاسی دین؛ بررسی جامعه‌شناختی مناسبات

دین و دولت در ایران اسلامی، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تیان.

- شرفی، ابوالفضل (۱۳۸۱): بررسی تطبیق فضای مفهومی دین‌ورزی در بین دانشجویان دانشگاه فردوسی طلاب

شهر مشهد در سال تحصیلی ۸۱-۸۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.

- طالبان، محمدرضا (۱۳۸۰): دینداری و بزهکاری در میان جوانان دانش‌آموز، تهران، موسسه پژوهشی فرهنگ،

هنر و ارتباطات.

- طباطبایی، علامه سید محمد حسین (۱۳۵۶): آموزش دین اسلام، تنظیم‌کننده سیدمهدی آیت‌اللهی، حوزه

علمیه قم، انتشارات اسلامی.

- طباطبائی، علامه سید محمد حسین (۱۳۶۳): المیزان، جلد اول، چاپ اول، بنیاد علمی و فکری علامه

- طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۳۸۲): ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان

اول، یافته‌های پیمایش در ۲۸ استان کشور، ناشر دفتر انتشارات طرح‌های ملی

- محسنی، منوچهر (۱۳۷۹): بررسی آگاهی‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی - فرهنگی در ایران، تهران، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی.

- همیلتون، ملکم (۱۳۷۷): جامعه‌شناسی دین، ترجمه محسن ثلاثی، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.

- واخ، یواخیم (۱۳۸۰): جامعه‌شناسی دین، ترجمه جمشید ازادگان، تهران، سمت.

- Brown, L. B. (1964) "Classification of Religious Orientation" Journal for the Scientific study of Religion, vol. 4: 91-99.
- Clayton, R. r. and Gladden, J. W. (1974) "The Five Dimensions of Religiosity: Toward Demythologizing a Sacred Artifact" Journal for the Journal for the scientific study of Religion, vol. 13: 135-145.
- Faulkner, J. E. and e Jong, G. D. (1966) "Religiosity in 5-D : An Empirical Analysis' Social Forces, 45: 246-254.
- Glock, C. Y. (1972) "on the Study of Religious Commitment" in J. E. Faulkner, (ed) Religion's Influence in Contemporary Society, Readings Hammond and Benton Johnson (eds) American Mosaic, social Patterns of Religion in the United States, New York: Random House: 24-39.
- Hill Peter C. and Hood Jr. Ralph W., 1999, Measures of Religiosity, Religious Education press, Birmingham Alabama.
- Himmelfarb, H. S. (1975) "Measuring Religious Involvement' social forces, 53 : 606-618 in the sociology of Religion, Ohio: Carles E. Merril: 38-56.
- King, M. (1967) "Measuring the religious variable: Nine Proposed dimensions' Journal for the Scientific study of Relegion, vol. 6: 173-185.
- King, M. and Hunt, R (1969) "Measuring the religious variable: Amended findings' Journal for the scientific study of Religion, vol. 8: 321-323.
- King , M. and Hunt, R. (1975) "Measuring the religious variable: National replication' Journal for the Scientific study of Religion, vol. 14-13-22.
- Linski, G. (1961) the Religious factor, A Sociological study of Religions' Impact on Politics, Economics, and Family Life, Connecticut: Greenwood Press.
- Nudelman, A. E (1971) "Dimensions of Religiosity: A Factor – Analytic view of protestants, catholics and Christian Scientists" Review of Religious esearch, vol. 13, No: 1: 42-56.
- O'connell, C. M. (1975) "Dimensions of Religiosity Among Catholics' Review of Religious Resatch and 16, No. 3: 198-207.

- Roof, W. D. (1979) "Concepts and Indicators of Religious commitment: A Critical Review' in R. Wuthnow (ed). The Religious Dimension: New Directions in Quantitative Resarch, London: Academic Press: 17-45.
- Stark, R. and Glock, C. Y. (1968) American Piety: The Nature of Religious Commitment, Berkeley: University of California Press.
- Talip K. Can, 2000, can Religiosity Be Measured? Dimensions of Religious Commitment, internet source: "start" near "Religion".
- caldarola, c. (1982), Religion and Development, Asia and the Middle East, Walter de Gruyter.

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: اقتصاد کشاورزی
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Agricultural Economics
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

اقتصاد کشاورزی

هدف

بخش کشاورزی به عنوان یکی از مهم ترین بخش های اقتصاد کشور نه تنها وظیفه تأمین غذای مردم را به عهده دارد بلکه در روند توسعه به طرق مختلف ایفاء نقش می کند، لذا استفاده بهینه از عوامل تولید در این بخش در جهت افزایش تولید محصولات کشاورزی حائز اهمیت است. بنابراین همراه با رعایت نکات فنی تولید و اتخاذ سیاست های مربوط به بالا بردن راندمان تولید در این بخش، اقتصادی بودن تولید این محصولات نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف از این درس آشنایی دانشجویان رشته توسعه محلی با علم اقتصاد کشاورزی و همچنین اقتصاد کشاورزی ایران بعنوان یکی از استراتژی های توسعه می باشد.

سرفصل مطالب درس

- تعاریف و مفاهیم
- انتخاب و مفهوم اقتصادی آن
- تعریف اقتصاد

۲. اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد ایران

۳. رفتار مصرف کننده و تقاضا برای محصولات کشاورزی

۳-۱- مطلوبیت اساس تقاضا

۳-۲- انتخاب مصرف کننده

۴. تصمیم گیری تولید کننده: توابع با یک نهاد متغیر

۴-۱- روابط فیزیکی

۴-۲- روابط ارزشی

۵. تصمیم گیری تولید کننده: دو نهاد متغیر

۵-۱- توابع دو نهاد متغیر

۵-۲- روابط تولید-تولید

۶. هزینه‌ها، عرضه و تعیین قیمت

۷. رقابت و بازار

۸. رقابت ناقص و تنظیم بازار

۹. بازاریابی محصولات کشاورزی

۱۰. تجارت بین الملل محصولات کشاورزی

منابع

- اقتصاد کشاورزی (۱۳۸۰): غلامرضا سلطانی و بهاءالدین نجفی، انتشارات دانشگاه شیراز.

- اصول اقتصاد کشاورزی (۱۳۷۹): مجید کوباهی، انتشارات دانشگاه تهران.

- اقتصاد کشاورزی (۱۳۸۱): محمد بخشوده و احمد اکبری، انتشارات دانشگاه کرمان.

- کلاتری، خلیل و حسین شعبانعلی فمی، غلامرضا یآوری (۱۳۹۰): اقتصاد توسعه کشاورزی (رشته اقتصاد کشاورزی)، انتشارات دانشگاه پیام نور.

- ایچر، کارل و جان استاتز (۱۳۸۱): توسعه کشاورزی بین المللی، ترجمه منوچهر فرهنگ، انتشارات موسسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی.

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: دانش بومی و توسعه
	عملی				
	نظری	اصولی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی:			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Indigenous Knowledge and Development	
☐ ندارد ☐ دارد ☐ کارگاه ☒ سفر علمی					
☐ سمینار ☐ آزمایشگاه					

دانش بومی و توسعه

هدف

توجه یکسویه به علم و تکنولوژی و چشم پوشی از گنجینه دانش، اطلاعات و تجربه‌ی نسل‌های متمادی بشر تحت عنوان «دانش بومی» را می‌توان از جمله علل عمده‌ی شکست برنامه‌های توسعه به طور کل و توسعه روستایی به طور خاص در کشورهای جهان سوم دانست. این امر سبب فاصله میان برنامه ریزان و مردم روستایی شده، بطوریکه هیچ یک از دو طرف زبان یکدیگر را نمی‌فهمند، و در نتیجه برنامه‌های توسعه، علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌های فراوان به ناکامی و شکست منجر می‌گردند. از همین روست که بحث بهره‌گیری از دانش بومی در برنامه‌ها، فعالیت‌ها و فرایندهای گوناگون در دهه‌های اخیر مورد توجه دست‌اندرکاران برنامه‌های توسعه در سطح جهان قرار گرفته است. هدف این درس آشنایی دانشجویان توسعه محلی، با دانش و اطلاعات چند هزار ساله مردم که می‌توان آن را مادر دانش رسمی دانست و در پارادایم‌های جدید توسعه بسیار قابل بحث است، می‌باشد.

سرفصل مطالب درس

- مبانی و مفاهیم نظری دانش بومی

- ویژگیهای دانش بومی
- زمینه‌ها و کاربرد دانش بومی در توسعه
- تحقیق در حوزه‌ی دانش بومی
- کاربرد دانش بومی در توسعه پایدار
- برنامه ریزان توسعه و دانش بومی
- دانش بومی و حقوق مالکیت معنوی
- روش‌شناسی دانش بومی
- علوم غربی و دانش بومی
- پارادایم‌های توسعه موافق دانش بومی (رویکرد توسعه روستایی درونزا، رویکردهای امرار معاش پایدار روستایی، رویکرد توسعه پایدار، رویکرد پساتوسعه)
- مطالعات موردی دانش بومی در حوزه‌های مختلف و در کشورهای مختلف

منابع

- ازکیا، مصطفی و علی ایمانی (۱۳۸۷): توسعه پایدار روستایی، تهران، انتشارات اطلاعات، چاپ اول.
- امیری اردکانی، محمد و محمد حسین عمادی (۱۳۸۲): دانش بومی در دامپروری، تهران، دفتر مطالعات و تلفیق برنامه‌ها، معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری.
- امیری اردکانی، محمد و منصور شاه ولی (۱۳۸۲): مبانی، مفاهیم و مطالعات دانش بومی کشاورزی، سلسله انتشارات روستا و توسعه شماره ۳۴، چاپ دوم.
- بوذرجمهری، خدیجه و عبدالرضا رکن الدین افتخاری (۱۳۸۴): تحلیل جایگاه دانش بومی در توسعه پایدار روستایی، فصلنامه مدرس، دوره ۹.
- پاپ‌زن، عبدالحمید (۱۳۸۱): طراحی تلفیقی دانش بومی و رسمی به منظور دستیابی به رهیافتی رسانه‌ای مشارکتی در استان کرمانشاه، تهران، پایان‌نامه دوره دکتری دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران به راهنمایی مصطفی ازکیا و سید محمود حسینی.
- حبیب، سعید و غلامحسین معتمدی (۱۳۸۵): حمایت از دانش سنتی به عنوان یکی از اجزای حقوق مالکیت فکری، تهران، مجله دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی، شماره ۷۲.
- شریف زاده و دیگران (۱۳۸۲): ساخت‌دهی چارچوبی برای ارتقای کاربری و توسعه نظام‌های دانش بومی، تهران، توسعه پایدار، مجله جهاد، سال بیست و سوم، شماره ۲۶۰-۲۶۱.

- عمادی، محمد حسین و اسفندیار عباسی (۱۳۷۷): دانش بومی و توسعه پایدار روستایی؛ دیدگاهی دیرین در پهنه‌ای نوین، فصلنامه روستا و توسعه، شماره اول.
- فرهادی، مرتضی (۱۳۷۴): فرهنگ یاریگری در ایران، جلد اول، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- قران کریم، سوره حجرات، آیه ۱۳.
- ماندی پال. آ و لین کامپتون. جی (۱۳۷۹): ارتباطات بومی و دانش بومی، مترجمان مسعود پیرو شعبانی و غلامحسین حسینی نیا، مجله جهاد، سال نوزدهم شماره ۲۲۶-۲۲۷.
- Agrawal, A. (1993), Removing Ropes, Attaching strings: Institutional Arrangements to provide water. *Indigenous Knowledge and Development Monitor*, 1(3). Online: <http://www.nufficcs.nl/ciran/ikdm/>.
- Ahmed, m.m. (1995), *Indigenous Knowledge for Sustainable Development in the Sudan Khartoum, Sudan*. Khartoum University Press.
- Appleton, H. Jeans. A. (1991), *Technology from the People: Technology Transfer and Indigenous Knowledge*, . Science, Technology and Development.
- Benfer, R. A. And Furbee, L (1996), Can Indigenous knowledge be brokered without scientific understanding of the community structure and distribution of that knowledge? A sequel to the debate (8). *Indigenous Knowledge and Development Monitor*, 4(2).
- Matowanyika, J.Z. (1991), *Indigenous resource management and sustainability in rural Zimbabwe: an exploration of practices and concepts in com-monlands*. Department of Geography, University of Waterloo, Waterloo, ON, Canada. PhD thesis.
- Wickham, T.W. (1993), *Farmers ain't no fools: exploring the role of participatory rural appraisal to access indigenous knowledge and enhance sustainable development research and planning. A case study of Dusun Pausan, Bali, Indonesia*. Faculty of Environmental Studies, University of Waterloo, Waterloo, ON, Canada. Master's thesis.
- Zweifel, H. (1997), Biodiversity and the appropriation of women's knowledge. *Indigenous Knowledge and Development Monitor*, 5(1). Online: <http://www.nufficcs.nl/ciran/ikdm/>.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: شهرهای اسلامی
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Islamic Cities
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				

شهرهای اسلامی

هدف

این درس با هدف آشنایی دانشجویان با تاریخ و گونه های شهر اسلامی و تجربه شهرنشینی در جهان اسلام تدوین گردیده است. در این درس دانشجویان علاوه بر بررسی تاریخ شهرنشینی در دنیای اسلام با عوامل موثر بر پیدایش و رشد شهرها در دنیای اسلام آشنا شده و به بررسی نظریه ها و مفاهیم شهر اسلامی می پردازند. آشنایی با سیاست های شهرنشینی در دنیای اسلام و تحلیل سیاست ها و برنامه های شهرنشینی در شهرهای اسلامی را خواهند آموخت و در نهایت به مطالعه مدرنیته و تاثیر آن بر شهرهای اسلامی با توجه به تجربه های جدید شهری مانند دوی، قاهره و کوالالامپور خواهند پرداخت.

سر فصل مطالب درس

۱. چیستی شهرهای اسلامی
۲. بینش اسلامی و شهر
۳. دیدگاه ها و نظریه های ارائه شده در باره شهر اسلامی
۴. نقد دیدگاه های شرق شناسان در باره شهر اسلامی
۵. تاریخ شهرنشینی در دنیای اسلامی
۶. وضعیت شهرنشینی در دنیای اسلام
۷. مسائل و مشکلات شهرهای اسلامی

۸. حکومت و مدیریت در شهر اسلامی

۹. اصناف در شهر اسلامی

۱۰. محلات در شهر اسلامی

۱۱. آموزش در شهر اسلامی

۱۲. سازمان های اجتماعی و مردمی در شهر اسلامی

۱۳. مسجد و نقش محوری آن در شهر

۱۴. شهر، روستا و قبایل در دنیای اسلام

۱۵. زندگی اجتماعی در شهرهای اسلامی

۱۶. شهرهای اسلامی در دنیای معاصر

منابع

احسن، محمد مناظر (۱۳۸۳) **زندگی اجتماعی در حکومت عباسیان**. ترجمه مسعود رجب نیا. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

اشرف، احمد (۱۳۵۳) «ویژگی های تاریخی شهرنشینی در ایران دوره اسلامی»، نامه علوم اجتماعی، دوره، شماره ۴: ۴۹-۷.

اشرف، احمد (۱۳۶۰ الف) «شهرنشینی، از دیدگاه جامعه شناسی تاریخی»، آرش، شماره ۲۵، مرداد: ۹۴-۱۰۶.

اشرف، احمد (۱۳۶۰ ب) «تداوم برخی از ویژگی های تاریخی زندگی شهری در ایران»، آرش، شماره ۲۶، شهریور: ۱۵۵-۱۳۲.

یمات، نجم الدین (۱۳۶۹) **شهر اسلامی**. ترجمه محمد حسن حلیمی و منیژه اسلامبولی. تهران: انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

بولت، ریچارد و (۱۳۶۴) **گروش به اسلام در قرون میانه**. ترجمه محمد حسین وقار. تهران: نشر تاریخ ایران.

پیر نیا، کریم (۱۳۷۱) **معماری اسلامی**. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

ترنر، برایان (۱۳۷۹) **ماکس وبر و اسلام، بررسی انتقادی**. ترجمه سعید وصالی. تهران: نشر مرکز.

جعیط، هشام (۱۳۷۲) **کوفه: پیدایش شهر اسلامی**. ترجمه ابوالحسن سروقد مقدم. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.

سلطانزاده، حسین (۱۳۶۶) «بازارها در شهرهای ایران»، در محمدیوسف کیانی (۱۳۶۶) **شهرهای ایران**. ج ۴، صص ۳۸۴-۴۵۶.

سلطان زاده، حسین (۱۳۶۷) مقدمه ای بر تاریخ شهر و شهر نشینی در ایران، تهران: امیرکبیر.
کیانی، محمد یوسف (۱۳۷۹) تاریخ هنر معماری ایران در دوره اسلامی. تهران: انتشارات
سمت.

لاپیدوس، ایرا م. (۱۳۸۷) تاریخ جوامع اسلامی. ترجمه علی بختیاری زاده. تهران: انتشارات
اطلاعات.

فرای، ریچارد ن (۱۳۶۶) عصر زرین فرهنگ ایران. ترجمه مسعود رجب نیا. تهران: سروش.
نقی زاده، محمد (۱۳۸۳) «پارزه های شهر» و «معماری اسلامی»، نامه فرهنگستان علوم، شماره ۲۶ و
۲۷، پاییز و زمستان: ۴۳-۷۴.

هیلن براند، رابرت (۱۳۷۹) معماری اسلامی. ترجمه ایرج اعتصام. تهران: شرکت پردازش و برنامه
ریزی شهری.

Abu-Lughod, Janet L. (1987) The Islamic City—Historic Myth, Islamic
Essence, and Contemporary Relevance. International Journal of Middle
East Studies, Vol. 19, No. 2, pp. 155-176.

Hourani, Albert; Khoury, Philip S. and Wilson, Mary C. Wilson (1993)
The Modern Middle East: a reader. University of California Press.

Hakim, Besim S. (1998) Urban form in traditional Islamic cultures:
further studies needed for formulating theory. Cities, Vol. 16, No. 1. pp.
51-55.

Lapidus, Ira M. (1984) **Muslim Cities in the Later Middle Ages.**
Cambridge University Press.

Raymond, André (2009). *Cairo*. In Albert Hourani, Philip Khoury and
Mary C. Wilson: **The Modern Middle East**. T.B. Tauris

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبراتی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نابرابری اجتماعی و توسعه
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Social Inequality and Development	
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

نابرابری اجتماعی و توسعه

هدف

واقعیت این است که توسعه به معنای عام آن، بویژه بر حسب آنچه در جهان سوم به کار بسته شده، نه فقط معطوف به همگنی بیشتر موقعیت‌ها و منزلت‌ها نبوده، بلکه نابرابری موجود را در همه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و بین‌المللی، تشدید کرده است. بنابراین هدف این درس تبیین رابطه میان توسعه و نابرابری و کوشش برای درک خاستگاه‌های این پدیده و بحث درباره عوامل موثر بر پیوند آن دو است. لذا هدف از ارائه این درس آشنائی دانشجویان با مسائل و مشکلات تضادها و نابرابری‌هاست که فرایند توسعه اجتماعی - اقتصادی بویژه در کشورهای جهان سوم به بار می‌آورد.

سر فصل مطالب درس

- تعاریف و مفاهیم
- نظریه‌های اجتماعی و توسعه (مروری بر مهمترین نظریه پردازان توسعه)
- توسعه و سازمان‌های بین‌المللی
- ارزیابی الگوها و مدل‌های توسعه
- بنیان‌های نابرابری اجتماعی
- جلوه‌های جامعه‌شناختی نابرابری اجتماعی
- پیوند توسعه و نابرابری‌های اجتماعی

- جهانی شدن و فرایند توسعه
- طبقات اجتماعی در ایران
- نظام های تاریخی و شیوه های تولید
- فقر، عدالت و توسعه در ایران
- سیاستهای تعدیل ساختاری و توسعه در ایران
- طبقه متوسط و توسعه
- ارزیابی طرحهای رفاهی روز: هدفمند کردن یارانه ها...

منابع

- زاهدی، محمدجواد (۱۳۸۲) توسعه و نابرابری انتشارات مازیار.
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۶) توسعه و تضاد، شرکت سهامی انتشار.
- انصاری، ابراهیم (۱۳۷۸) نظریه های قشریندی اجتماعی و ساختار تاریخی آن در ایران، دکتر انتشارات دانشگاه اصفهان.
- لپ ست، سیمور مارتین (۱۳۸۱) جامعه شناسی قشرها و نابرابری های اجتماعی، ترجمه جواد افشارکهن، نیکان.
- سن، آمارتیا (۱۳۸۱) در باب نابرابری اقتصادی ترجمه حسین راغفر، موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی.
- گرب، ادوارد (۱۳۷۸) نابرابری اجتماعی: دیدگاههای نظریه پردازان کلاسیک و معاصر، ترجمه احمد رضا غروی زاد، محمد سیاهپوش، نشر معاصر.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مسائل اجتماعی جامعه روستایی و شهری ایران
	عملی				
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Social Problems in Iranian Rural and Urban Society
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
	نظری	اختیاری		سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☒	
	عملی				

مسائل اجتماعی جامعه روستایی و شهری ایران

هدف

تحولات روی داده در دهه های اخیر در حوزه شهرها و روستاهای ایران آن ها را با مسائل متعددی مانند تغییر فرهنگی سنتی، ورود ارزش ها و هنجارهای بیگانه، از میان رفتن عرف و سنن بومی و انواع ناهنجاری های اجتماعی مانند افزایش طلاق و بزه کاری ها مواجه کرده است. در این درس دانشجویان با مفاهیم و نظریه های مسائل اجتماعی آشنا شده و به بررسی آن ها در متن شهرها و روستاها می پردازند. از آن جایی که تحولات شهرها و روستاها به یکدیگر مرتبط هستند دانشجویان می توانند وجوه تفاوت و تشابه مسائل اجتماعی را با مقایسه این دو سکونت گاه به خوبی فراگیرند.

سرفصل مطالب درس

- ۱- چستی مسائل اجتماعی
- ۲- بررسی پیامدهای اجتماعی مهاجرت های روستایی در دهه های اخیر بر شهرها و روستاها.
- ۳- تحولات مربوط به سبک زندگی در جامعه روستایی
- ۴- مسائل مربوط به محیط زیست و توسعه پایدار.
- ۵- مسائل مربوط به اشتغال و بیکاری جوانان در جوامع روستایی و شهری
- ۶- مشکلات مربوط به اقشار و خانواده های کم درآمد در جوامع روستایی و شهری

۷- کیفیت زندگی در شهر و روستا.

۸- جرایم شهری و روستایی.

منابع

- امان‌اللهی بهاروند، سکندر (۱۳۶۰): کوچ‌نشینی در ایران، تهران، نشر کتاب.
- آسایش، حسین (۱۳۸۰): «سنجش کیفیت زندگی در یکصد شهر بزرگ جهان». ترجمه و اقتباس. فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۸، زمستان: ۹۴-۱۰۵.
- ایمانی جاجرمی، حسین و همکاران (۱۳۸۳) مدیریت شهری پایدار: بررسی تجارب مشارکتی شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهرها. تهران: انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- بارتون، کارل ر (۱۳۸۳) «پیش‌گفتار» در کتاب شهرهای پایدار در کشورهای در حال توسعه، تهران: مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- پاگ، سدریک (۱۳۸۳) شهرهای پایدار در کشورهای در حال توسعه. ترجمه ناصر محرم نژاد. تهران: مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- ابراهامیان، یرواند (۱۳۸۰): ایران بین دو انقلاب، ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی، تهران، نشر نی.
- ازکیا، مصطفی (۱۳۸۸): جامعه‌شناسی توسعه و توسعه نیافتگی روستایی ایران، تهران، انتشارات اطلاعات.
- ازکیا، مصطفی و غلامرضا غفاری (۱۳۸۳): جامعه‌شناسی توسعه روستایی، با تأکید بر توسعه روستایی در ایران، دکتر تهران، نشر نی.
- اشرف، احمد (۱۳۸۸): دولت و طبقات اجتماعی در ایران، ترجمه سهیلا ترابی فارسانی، تهران، انتشارات فیروزه.
- خسروی، خسرو (۱۳۸۰): ده مقاله در باب جامعه‌شناسی روستای ایران، تهران، انتشارات فرس.
- رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۷۴): جامعه روستایی و نیازهای آن: پژوهشی در ۳۲ روستای برگزیده استان یزد، تهران، شرکت سهامی انتشار.

- طالب، مهدی (۱۳۷۲): نگاهی جامعه شناختی به مسائل: اعتبارات روستایی در ایران، تهران، معاونت ترویج و مشارکت مردمی وزارت جهاد سازندگی.
- عجمی، اسماعیل (۱۳۴۸): شش دانگی، پژوهشی در زمینه جامعه شناسی روستایی، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- عمید، محمد جواد (۱۳۸۱): کشاورزی، فقر و اصلاحات ارضی در ایران، ترجمه سید رامین امینی نژاد، تهران، نشر نی.
- لهسایی زاده، عبدالعلی (۱۳۸۲): تحولات اجتماعی در روستاهای ایران، انتشارات نوید شیراز.
- مرتضوی تبریزی، مسعود (۱۳۸۳): مهاجرت روستاییان به شهرها و تاثیرات اقتصادی، سیاسی آن در دوران پهلوی دوم، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- نیک خلق، علی اکبر (۱۳۸۰): جامعه شناسی روستایی، تهران، انتشارات چاپخش.
- هوگلاند، اریک ج (۱۳۸۱): زمین و انقلاب در ایران، ترجمه فیروزه مهاجر، تهران، نشر شیرازه.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: سنت‌های مشارکتی اجتماعی در جامعه روستایی
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Traditions of community participation in rural community
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				

سنت‌های مشارکتی اجتماعی در جامعه روستایی

هدف

با توجه به اینکه توانمندسازی روستاییان جهت ورود آنها به فرایند مشارکت در تصمیم سازی و نظارت بر امور مربوط به خود، از اهمیتی فزاینده در توسعه همه جانبه روستایی برخوردار می‌باشد، بنابراین بررسی مشارکت و انواع، مراحل و بسترهای آن از یکسو و شناخت سنت‌های مشارکتی مردم روستایی از سوی دیگر، برای استفاده از توانمندی آنان در متن توسعه اهمیت دارد. همچنین پیوند میان بسترهای سنتی مشارکتی با بسترهای جدید، نیازمند شناخت سنت‌های مشارکتی روستایی در ایران است. لذا هدف از این درس در مرحله اول آشنایی دانشجویان با مفهوم، انواع و مراحل مشارکت است سپس در مرحله دوم آشنایی با سنت‌های مشارکتی اجتماعی در جامعه روستایی ایران از دیگر اهداف مهم این درس است.

سرفصل مطالب درس

- بررسی تاریخی مشارکت در جوامع انسانی
- تعریف و برداشت‌های مختلف مشارکت، زمینه‌های متفاوت مشارکت و اشکال مشارکت
- نظریه‌ها و الگوهای مشارکت

- انواع سنت‌های مشارکتی در جامعه روستایی ایران
- رابطه اشکال سنتی و رسمی مشارکت
- مشارکت و توسعه با تأکید بر توسعه روستایی
- اثرات و پیامدهای مشارکت در توسعه روستایی
- ابزار و شرایط تحقق مشارکت: (برنامه‌ریزی، عوامل فرهنگی و اجتماعی، قشریندی اجتماعی، سازمان‌های مشارکتی، عوامل سیاسی (نقش دولت)).
- مشکلات و موانع جذب مشارکت
- بررسی و تحلیل تجربیات مشارکت در کشورهای جهان سوم (ویژگی‌ها، روش‌های اجرایی میزان و علل موفقیت و شکست این تجربیات)
- روش‌های اجرایی جلب مشارکت (جلسات بحث و گفتگوی رسمی یا غیررسمی ...).

منابع

- شهبازی، اسماعیل (۱۳۸۴) توسعه و ترویج روستایی، مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
- فرهادی، مرتضی (۱۳۸۷) واره: درآمدی به مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی تعاون، شرکت سهامی انتشار.
- فرهادی، مرتضی (۱۳۸۸) فرهنگ یاریگری در ایران: درآمدی به مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی تعاون: یاریگری سنتی در آبیاری و کشتکاری، مرکز نشر دانشگاهی.
- شایسته، محمود، املاک مزروعی، نشریه شماره ۳۱ سازمان تعاون کشور.
- صفی‌نژاد، جواد (۱۳۶۸) بنه (نظام‌های زراعی سنتی در ایران) تهران: انتشارات امیر کبیر.
- اوکلی، پتر: مارسدن، دیوید (۱۳۷۰) رهیافت‌های مشارکت در توسعه روستایی، ترجمه ناصر محمدنژاد، مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی.
- ازکیا، مصطفی: غفاری، غلامرضا بررسی رابطه انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی سازمان یافته. اقتصاد کشاورزی و توسعه سال نهم، شماره ۳۶.
- مهدی، طالب، مشارکت در جامعه ایران، زیر چاپ.
- کلانتری، حمید (۱۳۷۲) بررسی عوامل مؤثر در مشارکت روستائیان.
- غفاری، غلامرضا و محسن نیازی (۱۳۸۶) جامعه‌شناسی مشارکت/ نزدیک/ تهران.
- کائوتری، هونین (۱۳۷۹) در کائوتری، هونین و دیگران/ مشارکت در توسعه/ ترجمه: هادی غبرائی و داود طبائی/ روش/ تهران.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: توسعه در ایران (طرح‌های جامع ملی و محلی)	
	عملی					
	نظری	اصلی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Development in Iran (National and Local Comprehensive Plans)	
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

توسعه در ایران (طرح‌های جامع ملی و محلی)

هدف

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با انواع طرح‌های ملی و منطقه‌ای و محلی است که در راستای توسعه کشور به اجرا درآمده‌اند. در ایران طرح‌های مختلفی برای توسعه ملی، منطقه‌ای، شهری و روستایی به اجرا درآمده‌اند. طرح‌هایی چون طرح آمایش سرزمین، طرح هادی شهری، طرح هادی روستایی، طرح‌های کالبدی ملی و منطقه‌ای و ... که ضرورت دارد دانشجویان رشته توسعه محلی هم با اصول، مبانی، نظریات و اهداف و هم با نتایج و پیامدهای این طرح‌ها آشنا شوند.

سرفصل مطالب درس

- انواع طرح‌های توسعه‌ای در ایران
- طرح جامع سرزمین
- طرح‌های کالبدی ملی و منطقه‌ای
- طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه‌ای
- طرح مجموعه شهری

- طرح ساماندهی فضا و سکونت گاههای روستایی
- طرح جامع شهری
- طرح هادی شهری
- طرح تفصیلی
- طرحهای بهسازی، نوسازی، بازسازی و مرمت بافت‌های فرسوده
- طرح آماده‌سازی
- طرح هادی روستایی
- اصول، مبانی، نظریات و اهداف طرح‌های توسعه ذکر شده
- نتایج و پیامدهای این طرح‌ها از نظر (اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و ...)

منابع

- براتی، ناصر؛ براتی، مینا (۱۳۹۰) آشنایی با طرح‌های توسعه شهری در ایران (طرح‌های توسعه شهری ساختاری و راهبردی)، ناصر و سازمان شهرداری‌های کشور.
- مجموعه مقالات توسعه شهری: موضوع ویژه: تحقق پذیری طرح‌های شهری، کمیته پژوهش توسعه شهری (۱۳۸۷)، نشر جامعه مهندسان مشاور ایران.
- طرح‌های توسعه: کتاب راهنمای عمل صحیح (۱۳۸۸) ترجمه ایرج اسدی، ناصر رعنا تقدسی، انتشارات دانشگاه هنر.
- بصیرت، میثم (۱۳۹۰) آمایش سرزمین، معاونت آموزشی پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی، انتشارات راه دان.
- ارزشیابی اجرای طرح هادی روستایی (۱۳۸۸) بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
- امیری، ابراهیم؛ معروف نژاد، عباس؛ جبرائیلی، یحیی (۱۳۹۰) توسعه روستاها در ایران (تنگناها و راهکارها)، نشر معتبر.

دروس پیشنهادی: اندیشه‌های متفکرین مسلمان	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: الگوی اسلامی و ایرانی پیشرفت
	عملی				
	نظری	اصولی		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Islamic and Iranian Model of Progress
	عملی				
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				

الگوی اسلامی و ایرانی پیشرفت

هدف

هدف از این درس آشنایی با توسعه بومی و محلی و ارائه الگوهای بومی-محلی و اسلامی-ایرانی برای توسعه است. با توجه به زیر سوال رفتن الگوهای عام و جهانشمول برای توسعه و شکست‌ها و محدودیت‌های الگوهای توسعه متعارف و غربی، در ادبیات توسعه توجه به الگوهای محلی و بومی توسعه امروزه جایگاهی بیش از پیش با اهمیت پیدا کرده است. لذا این درس با بررسی و نقد الگوهای متعارف توسعه به توسعه بومی و محلی توجه کرده و دیدگاه‌های موجود در این زمینه را مورد توجه قرار خواهد داد و زمینه را برای ارائه الگوهای بومی آماده کرده و از کاربردهای آن صحبت خواهد نمود. همچنین چنانچه از عنوان درس بر می‌آید به توسعه در شرایط بومی ایران و تلاش‌های انجام شده در این زمینه توجه خواهد شد.

سرفصل مطالب درس

- بررسی الگوهای متعارف توسعه

- شکست‌ها و محدودیت‌های توسعه متعارف غربی

- مفهوم توسعه بومی و محلی و توسعه اسلامی ایرانی

- بررسی دانش علمی و جهانی

- بررسی دانش بومی و محلی

- الگوهای توسعه محلی

- الگوها و مدل‌های توسعه اسلامی در میان نظریه‌پردازان اسلامی

- کاربردهای توسعه بومی در ایران

- ارائه الگوها و مدل‌های توسعه اسلامی و ایرانی

- بحث و نظر

منابع

- حکیمی، محمدرضا (۱۳۸۹) دانش مسلمین، قم، انتشارات دلیل ما، چاپ ۱۷

- مطهری، مرتضی (۱۳۷۸) خدمات متقابل اسلام و ایران، تهران، انتشارات صدرا.

- جمعی از نویسندگان (۱۳۸۳) دانش بومی و توسعه پایدار، چاره‌ها و چالش‌ها، ترجمه عبدالرسول مرتضوی،

اسفندیار عباسی، محمدحسین عمادی، وزارت جهاد کشاورزی، مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی.

- فیاض، ابراهیم (۱۳۸۹) مردم‌شناسی دینی توسعه در ایران (دین، فرهنگ و توسعه در ایران)، انتشارات

امیرکبیر،

هابسون، جان (۱۳۸۷) ریشه‌های شرقی تمدن غرب، ترجمه رجیب و عنبری، انتشارات دانشگاه تهران.

- حسن، ریاض (۱۳۸۹) بومی و جهانی، ترجمه ابوالفضل مرشدی، پژوهشکده مطالعات فرهنگی - اجتماعی.

- دکتر حسین عظیمی (۱۳۸۵) مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران، نشر نی.

- باقری، خسرو (۱۳۸۹) علم بومی: قابلیت‌ها و تنگناها، در کتاب همایش علم بومی، علم جهانی، امکان یا

امتناع، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم.

- پرستون، پیتر والاس (۱۳۷۷) مفهوم اخلاقی-سیاسی توسعه، ترجمه محمد سعید خنایی کاشانی، ارغنون،

شماره ۱۳، چاپ دوم.

- فاضلی، نعمت‌الله (۱۳۸۸) گفت‌وگو با مسئله بومی، مجله مطالعات اجتماعی ویژه نامه علم بومی - علم جهانی، دوره

سوم، شماره ۱، بهار.

- مومنی، فرشاد (۱۳۸۸) ایران و چالش‌های مواجهه با علم بومی و علم جهانی، مجله مطالعات اجتماعی ویژه نامه

علم بومی - علم جهانی، دوره سوم، شماره ۱، بهار.

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	نوان درس به فارسی: توسعه اقتصادی روستایی
	عملی				
	نظری	اصلی			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☐ ندارد				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Rural Economic Development
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

توسعه اقتصادی روستایی

هدف

مباحث توسعه اقتصادی از قرن هفدهم و هجدهم میلادی در کشورهای اروپایی مطرح گردید. فشار صنعتی شدن و رشد فناوری در این کشورها توأم با تصاحب بازار کشورهای ضعیف مستعمراتی باعث شد تا در زمانی کوتاه، شکاف بین دو قطب پیشرفته و عقب مانده عمیق شده و دو طیف از کشورها در جهان شکل گیرد: کشورهای پیشرفته (یا توسعه یافته) و کشورهای عقب مانده (یا توسعه نیافته). هدف از این درس آشنایی دانشجویان توسعه محلی با مکاتب مختلف توسعه اقتصادی و آگاهی از استراتژیهای مختلف آن در برنامه ریزیها و سیاست گذاریهای کشور می باشد.

سرفصل مطالب درس

- مفاهیم، تعاریف و شاخص های توسعه اقتصادی

- جهان رو به توسعه، کشورهای غنی، فقیر، رشد و توسعه

- آغاز رشد اقتصادی مدرن

- موانع رشد و توسعه از دید نظریه پردازان

- توسعه اقتصادی و رفاه انسانی

- رشد اقتصادی و فقر

- توزیع مجدد همراه با رشد
- رشد عدالت
- توسعه اقتصادی و منابع انسانی
- جمعیت و توسعه
- نقش نیروی کار در توسعه اقتصادی، الگوهای اشتغال، تخصیص مجدد نیروی کار
- نقش آموزش در توسعه اقتصادی
- آثار بهداشت به توسعه اقتصادی
- منابع و سرمایه
- نیازهای سرمایه‌گذاری برای رشد
- منابع پس‌انداز داخلی و بین‌المللی
- سیاست‌های مالی، بودجه دولت، مالیات و سرمایه‌گذاری خصوصی
- بخش‌های اقتصادی
- بخش‌های تولیدی، کشاورزی، صادرات و مواد اولیه، صنعت، پیوندهای بخش‌های تولیدی
- بخش تجارت، استراتژی‌های تجاری، تجارت و صنعتی شدن.
- مکاتب توسعه اقتصادی (سوسیالیستی، کلاسیک، نئوکلاسیک، نهادگرایی و ...)
- استراتژی‌های مختلف توسعه اقتصادی (استراتژی پولی، استراتژی اقتصاد باز، استراتژی صنعتی شدن، استراتژی انقلاب سبز، استراتژی توزیع مجدد، استراتژی سوسیالیستی توسعه و ...)

منابع

- ماروین میر، جرالد (۱۳۷۸): توسعه اقتصادی، مترجم غلامرضا آزادارمکی، جلد اول و جلد دوم، نشر نی، چاپ اول، تهران، ایران.
- عظیمی آرانی، حسین (۱۳۷۱): "مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصادی ایران"، نشر نی، چاپ دوم، تهران، ایران.
- گروه تحقیق "مطالعات شهری و منطقه‌ای (۱۳۸۵): "توسعه و توسعه نیافتگی"، نشر ایران، چاپ اول، تهران، ایران.

- رایسون، جون (۱۳۶۵): "جنبه‌هایی از توسعه و توسعه نیافتگی"، ترجمه حسین گلریز، نشر نی، تهران، ایران.
- اوانز، پتر (۱۳۸۰): "توسعه یا چپاول، نقش دولت در تحول صنعتی، مترجم عباس زند باف و عباس مخبر، انتشارات طرح نو، تهران، ایران.

- عیسوی، چارلز (۱۳۶۹): "تاریخ اقتصادی ایران"، ترجمه یعقوب آژند، نشر گستره، تهران، ایران.
- رایسون، جون (۱۳۵۶): "مقدمه‌ای بر نظریه اشتغال"، ترجمه احمد شهباسانی، چاپ دوم، شرکت سهامی کتاب‌های حیبی.

- جورج ساخار و پولوس و مورین و ودهال (۱۳۷۰): "آموزش برای توسعه، تحلیلی از گزینش‌های سرمایه‌گذاری"، مترجمان پریدخت وحیدی و حمید سهرابی، سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات تهران، ایران.

- گریفین، کیت (۱۳۸۸): راهبردهای توسعه اقتصادی، ترجمه حسین راغفر، تهران، نشر نی.

تودارو، مایکل (۱۳۸۲): توسعه اقتصادی در جهان سوم، تهران، نشر کوهسار.

- یوسفی، محمدقلی (۱۳۸۸): ستراتیژی‌های رشد و توسعه اقتصادی، تهران، نشر نی.

- مصلی‌نژاد، غلامعباس (۱۳۸۴): دولت و توسعه اقتصادی در ایران، تهران، نشر قومس.

- همتی، عبدالناصر (۱۳۸۸): نگرشی بر دیدگاهها و مسایل توسعه اقتصادی، تهران، نشر قومس.

- متوسلی، محمود (۱۳۸۸): توسعه اقتصادی: مفاهیم، مبانی نظری، نهادگرایی و روش‌شناسی، تهران، انتشارات

سمت.

